

శ్రీ రస్తు

శ్రీపురుషోత్తమదేవప్రణీత

హా రా వ ల్లి

న టీ క ము.

కెన్న ఫేరి:

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్ వారిచే

ప్రకటితము.

All Rights Reserved.

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీపురుషోత్తమదేవప్రణీత

హా రా వ ల్లి

స టీ క ము.

చె న్న పు రి:

వావిళ్ల రామస్వామికౌస్తులు అండ్ సన్స్ వారిచే

ప్ర క టి త ము.

All Rights Reserved.

PRINTED BY
V. RAMASWAMY SASTRULU & SONS,
AT THE 'VAVILLA' PRESS,
Madras.

పీఠిక.

శ్రీ కాండశేషగ్రంథకర్తయగు పురుషోత్తమదేవుడే హారావళిని రచించియుండునని యాధునికపరిశోధకులతలంపు. అందులకుఁ దగినటుల హారావళిలో నీగ్రంథము పురుషోత్తమదేవుడే రచించినటులఁ గలదు. ఈకవి క్రీ॥ శ॥ 1462—1490 వఱకు ఆంధ్రమండలములఁ బాలించిన యుత్కలదేశప్రభువు. ఈతనిగూర్చినవివరములు శ్రీ కాండశేషమునఁ గాంచనగును. ప్రత్యంతరసహాయమున నీవిఘంటువున కర్థములు వ్రాసుటలో నాగరిలిపిప్రతి పుటనోటులోని యర్థములు కొంత వఱకు మా కుపకరించినవి. అందును గొన్ని దుష్టములుగా నుంటచే నితరనిఘంటువులతోఁద్వైతముచేఁ బూర్తిచేసినారము. వ్యాఖ్యారచనమున మాకుఁగల్గినకష్టనిష్ఠురముల శ్రీ కాండశేషములోఁ జెప్పకొని యున్నారముగాన నీటఁ బ్రత్యేకించి తెలుపమైతిమి.

నందిగామ. }
1-5-23. }

ఇట్లు సభివర్ధయులు,
పై డిమిట్టి మృత్యుంజయశాస్త్రి,
శేషాద్వైతమణి కవులు.

హారావళి

స టీ క .

శ్లో. భుజగపతివిముక్తస్వచ్ఛనిర్దోకవల్లీ
విలసితమనుకుర్వన్ యస్య గంగాప్రవాహః,
శిరసి సరసభాస్వంతాలతీదామలక్ష్యం
లయయతి హిమగౌరః సోఽస్తు వః సాధ్యసిద్ధ్యై.

౧

తా. ఎవని శిరమునందుఁ దెల్లనిపాము కుబుసమువలెఁ దేజరిల్లు
గంగాప్రవాహము, చక్కని మాలలపుష్పమాలికతీరునఁ బ్రకాశించు
చున్నదో, అట్టిమంచువలెఁ దెల్లనైనమూర్తి (శివుఁడు) మనకార్యము
లను సిద్ధింపఁజేయునుగాక.

శ్లో. కల్పావసానసమయే స్థితయే కవీనాం
దేహాంతరం కిమపి యా సృజతి ప్రసన్నా
యస్యాః ప్రసాదపరమాణురపి ప్రతిష్ఠా
మభ్యేతి కామపి నమామి సరస్వతీం తామ్.

౨

తా. ఎవతె ప్రసన్నురాలై కల్పావసానమున స్థిరముగా నుంటకై
కవులకనిర్వాచ్యమగు దేహాంతరము సృజించునో ఎవతె యనుగ్రహ
లేశమైనను ప్రతిష్ఠ సమకూర్చునో యాసరస్వతీదేవినిగూర్చి నమస్కరించుచున్నాను.

శ్లో. నిర్వత్సరాః సుకృతినః ఖలు యే వివిచ్య
కర్ణే గుణస్య కణమవ్యవతంసయంతి,
యేషాం మనో న రమతే పరదోషవాదే
తే కేచిదేవ విరళా భువి సంచరంతి.

3

తా. ఎవరు విచారించి చెవియందు గుణలేశమును అవతంసముగా
గ్రహించుచున్నారో పరులదోషముల విచారించుటలో నెవరిహృద
యము ఆనందింపదో అట్టిమాత్సర్యరహితులు సుకృతాత్ములునగుటచే
భూమియందుఁ గొందలు మాత్రమే విరళముగా నున్నారు.

శ్లో. ముక్తామయాతిమధురా మస్మణావదాత
చ్చాయాధిరాగతరలామలసన్ధ్యశ్రీః,

సాధ్వీసతాం భజతు కంఠమసౌ ప్రియేవ
హా రావళ విరచితా పురుషోత్తమేన.

౪

తా. పురుషోత్తమకవితే రచింపబడిన ముక్తామయయు, అతి మధురయు, స్నిగ్ధరూపయు, స్వచ్ఛవర్ణయు, అధిక రాగతరలయు, నిర్మల గుణశ్రీకలితయు నగు హా రావళీయనుగ్రంథము పతివ్రతయగు ప్రియు రాలివలె పండితులకంఠము నాశ్రయించుఁగాక.

శ్లో. కిన్నైవ సంతి సుధియామభిధానకోశాః

కింతు ప్రసిద్ధవిషయవ్యవహారభాజః,

గోష్ఠీషు వాదపరమోహాఫలాసు కేషాం

హా రావళీ న విదధాతి విదగ్ధిమానమ్.

౫

తా. ప్రసిద్ధవిషయములందు వ్యవహరింపఁదగినవియగు అభిధాన నిఘంటువులు పండితులకు లేవా? వాదములలో నుత్కృష్టమగు మోహాఫలము లొసంగు సభలలో హా రావళినిఘంటువు ఎవరికి నేర్పరితనమును సమకూర్పదు?

శ్లో. ఏకం తమేవ గణయంతి పరం విదగ్ధా

వాచాం విదగ్ధిమ నిమజ్జతి యస్య లోకః,

గోష్ఠీషు యః పరమశాబ్దికదుర్గమాసు

దుర్బోధశబ్దగతసంశయముచ్చిన త్తి.

౬

తా. ఎవని వాగైవ్యదగ్ధ్యమునందు లోకము మునింగియున్నదో సభలలో వ్యాకరణజ్ఞులకుఁ దెలియరానివగు శబ్దగతములగు సంశయములను ఎవఁడు నశింపఁజేయునో ముఖ్యుఁడగు నాతనినే పండితులు గణించుచున్నారు.

శ్లో. ఆవ్యాధశబ్దతః శ్లోకైరర్థైరాతలినా త్తతః,

శబ్దః పాదైర్విబోధవ్యాః ప్రాగనేకార్థత స్తతః.

౭

తా. హా రావళీ నిఘంటువులో రానున్న వ్యాధశబ్దముగల శ్లోకమువఱకు ఒక్కొక్కశ్లోకముగను, అట్లే తలినశబ్దము వచ్చువఱకు అర్థశ్లోకముగను, ఆవల పాదశ్లోకముగను పదవిభాగముజేసికొని పర్యాయపదములు గ్రహింపవలెను. అంతకుమున్ను అర్థాంతరములచే భద్ర విధానము గ్రహింపఁదగినది.

విషమనయనశంకూ చంద్ర
మాళిగార్భగాలీ వృషభగతి
గణేశౌ రేరిహాణోవృషాంకః,
త్రిపురదహన శూలి స్థాణుఖ
ట్యాంగిహిండి ప్రియతమశితి
కంతాభర్త్యకల్తాషకంతౌ. ౮

శతధామా చతుష్పాణిః
పృశ్నిగర్భో గదాగ్రజః, గదీ
కౌస్తుభవక్ష్య శ్చ పాంచజన్య
ధర్మోఽచ్యుతః. ౯

వైనతేయః పక్షిసింహః
శాల్మల హరివాహనః, అమృ
తాహరణస్తార్క్ష్యో నాగాశనఖ
గేశ్వరౌ. ౧౦

ఖగపతంగవియన్తణి భాన
వో హరిభగేననిదాఘక రా
ద్రయః, కిరణమాలివిరోచన
హేలయో దినమణి స్తరణిశ్చ
దినప్రణిః. ౧౧

శ్రుతశ్రవోఽనుజః క్రోడో
మందశ్చాయాసుతశ్శనిః, సప్తా
ర్చిర్మీలవసనః పాతంగిః క్రూర
లోచనః. ౧౨

దాక్షాయణీపతివలక్షగు
పక్షజన్త తుంగీశరాత్రిమణి
దర్శవిపత్స్యధాంగః రాజా

విషమనయనః ౧, శంకుః ౨, చంద్ర
మాళిః ౩, భగాలీ (న్) ౪, వృషభగతిః
౫, గణేశః ౬, రేరిహాణః ౭, వృషాంకః ౮,
త్రిపురదహనః ౯, శూలి (న్) ౧౦, స్థాణుః
౧౧, ఖట్యాంగీ. (న్) ౧౨, హిండిప్రియ
తమః ౧౩, శితికంతః ౧౪, భర్త్యః ౧౫,
కల్తాషకంతః. (పు) ౧౬ ఇవి శివుని
పేరులు.

శతధామా (న్) ౧, చతుష్పాణిః ౨,
పృశ్నిగర్భః ౩, గదాగ్రజః ౪, గదీ (న్)
౫, కౌస్తుభవక్షాః. (౮) ౬, పాంచజన్యధ
రః ౭, అచ్యుతః (పు) ౮ విష్ణుమూర్తి
పేరులు.

వైనతేయః ౧, పక్షిసింహః ౨, శాల్మలీ
(న్) ౩, హరివాహనః ౪, అమృతాహర
ణః ౫, తార్క్ష్యః ౬, నాగాశనః ౭, ఖగే
శ్వరః, (పు) ౮. గరుత్మంతుని పేర్లు.

ఖగః ౧, పతంగః ౨, వియన్తణిః ౩,
భానుః ౪, హరిః ౫, భగః ౬, ఇనః, ౭,
నిదాఘకరః ౮, అద్రిః ౯, కిరణమాలీ.న్.
౧౦, విరోచనః ౧౧, హేలిః ౧౨, దిన
మణిః ౧౩, తరణిః ౧౪, దినప్రణిః. ఈ,
పు. ౧౫. సూర్యుని పేరులు.

శ్రుతశ్రవోఽనుజః ౧, క్రోడః ౨,
మందః ౩, ఛాయాసుతః ౪, శనిః ౫,
సప్తార్చిః ౬, మీలవసనః ౭, పాతంగిః
౮, క్రూరలోచనః ౯ ఇవి శని పేర్లు.

దాక్షాయణీపతిః ౧, వలక్షగుః ౨, పక్ష
జన్తా (న్) ౩, తుంగీశః ౪, శరాత్రిమణిః
౫, దర్శవిపత్. (ద్) ౬, సుధాంగః ౭,

సముద్రనవనీత తమోనుదౌ
మాగ్లారిందు రేణతిలకో హరి
రోహిణీశా. ౧౩

మహామృగః పుష్కరదీర్ఘ
మారుతే విలోమజహ్వో జ
లకాంతీసింధురా, ద్విపాయ
శూర్పశ్రుతికుంభిపామజా మ
హామదః పేచకిపద్మపీలవః ౧౪

దర్శికరో విషధరో శ్వస
నాశనోఽహిశ్చక్రీ ఫణాభర
విషాయుధదీర్ఘపృష్ఠాః, కుంభీ
నసద్విరసనౌ సమకోలదంష్ట్ర
గోకర్ణకుండిలి లతారసనావి
హాస్యః. ౧౫

మయాసోఽపకృతం పూ
ర్వమయం చోపకరిష్యతి, ఇతి
యః క్రియతే సంధిః ప్రతీ
హారస్స ఉచ్యతే. ౧౬

శేషమక్షరమూదాయ ప్ర
తిశ్లోకం క్రమేణయత్, అ
న్యోక్తుశ్చుపత్యతే శ్లోకః ప్రతి
మూలేతి పా మతా. ౧౭

రాజా న్. ౮, సముద్రనవనీతః, తమో
నుత్ (ద్) ౧౦, మాః (స్) ౧౧, గ్లాః
(ఘ్) ౧౨, ఇందుః ౧౩, ఏణతిలకః ౧౪,
హరిః ౧౫, రోహిణీశః పు. ౧౬ ఇవి
చంద్రునిపేరులు.

మహామృగః ౧, పుష్కరః ౨, దీర్ఘ
మారుతః ౩, విలోమజహ్వః ౪, జలకాం.
క్షీ. న్. ౫, సింధురః ౬, ద్విపాయా. న్. ౭,
శూర్పశ్రుతిః ౮, కుంభిః ౯, సామజః ౧౦,
మహామదః ౧౧, పేచకిః ౧౨, పద్మీ. (న్).
౧౩ పీలుః పు. ౧౪ ఇవి యేనుగుపేరులు;

దర్శికరః ౧, విషధరః ౨, శ్వసనాశన.
౩, అహిః ౪, చక్రీ. (న్). ౫, ఫణాభరః
౬, విషాయుధః ౭, దీర్ఘపృష్ఠః ౮, కుంభీ
నసః ౯, ద్విరసనః ౧౦, సమకోలః ౧౧,
దంష్ట్రీ. (న్) ౧౨, గోకర్ణః. ౧౩, కుండలీ
(న్) ౧౪, లతారసనః ౧౫, విహాస్యః (పు)
౧౬ ఇవిసర్పములపేరులు.

ప్రతీహారః (పు) పూర్వం=పూర్వము,
అస్య=వీనికి, మయా=నాచేత, ఉపకృతం=
ఉపకారముచేయఁబడినది, అయంచఉపకరి
ష్యతి=ఇతఁడును ఉపకరింపఁగలఁడు, ఇతి=
ఇట్లని, యః సంధిక్రియతే=ఏసంధిచేయఁ
బడునో, సః=అది.

ప్రతిమాలా(సీ) శేషమక్షరమూదాయ
=చివరవర్ణము దీసికొని, క్రమేణ ప్రతిశ్లో
కం=వరుసగా ప్రతిశ్లోకమందు, అన్యోన్యం
=పరస్పరము, యత్ శ్లోకః పత్యతే=ఏశ్లోక
ము చనువఁబడునో, పా=అది, ప్రతిమూలే
తిమతా=ప్రతిమూల యనఁబడును.

నభశ్చరో వాయుదారు
వనదో గగనధ్వజః, వ్యోమ
ధూమో జలమసిఃఖతమాలః
పయోధరః. ౧౮

హర్షాదుత్సవకాలే యద
లంకారాంబరాదికమ్, ఆకృ
ష్య గృహ్యతే పూర్ణపాత్రం
పూర్ణానకం చ తత్. ౧౯

సురతే కర్ణదేశేషు యచ్చ
దేశీయభాషయా, దంపత్యో
ర్జల్పితం మందంమన్తనం తద్వి
దుర్బుధాః. ౨౦

యద్దీయతే తు దేవేభ్యో
మనోరాజ్యస్య సిద్ధయే, ఉప
యాచితకం దివ్యదోహదం
తద్విదుర్బుధాః. ౨౧

నక్తం నిర్గత్య యత్కించి
చ్ఛుభాశ్శుభకరం వచః, శ్రూ
యతే తద్విదుర్ధీరా దైవప్ర
శ్నముపశ్రుతిమ్. ౨౨

నభశ్చరః ౧, వాయుదారః ౨, వన
దః ౩, గగనధ్వజః ౪, వ్యోమధూమః ౫,
జలమసిః ౬, ఖతమాలః ౭, పయోధరః ౮
మేఘమునకుఁ బేరులు.

పూర్ణపాత్రం ౧, పూర్ణానకం (న) ౨,
ఉత్సవకాలే=ఉత్సవతరుణమునందు, య
త్ అలంకారాంబరాదికం = ఏయలంకార
వస్త్రాదికము, హర్షాత్=సంతోషమువల్లఁ
ఆకృష్య=లాగి, గృహ్యతే = గ్రహింప
బడునో, తత్=అది,

మన్తనం (న) సురతే=రతికాలమునందు,
కర్ణదేశేషు=చెవులలో, దేశీయభాషయా
=దేశభాషచే, దంపత్యోః మందం యత్
జల్పితం=దంపతులయొక్క మెల్లనిప్రసం
గము ఏదో, తత్=అది, “మన్తనం” అని
బుధాః=విద్వాంసులు, విదుః=తెలిసికొను
చున్నారు.

ఉపయాచితకం ౧, దివ్యదోహదం (న) ౨,
మనోరాజ్యస్య=కోరికయొక్క సిద్ధయే=సిద్ధి
కొఱకు, దేవేభ్యః=దేవతలకొఱకు, యత్
దీయతే=ఏదిఈయఁబడునో, తత్=అది “ఉప
యాచితకం దివ్యదోహదము” అని బుధాః
విదుః=పండితులు తెలిసికొనుచున్నారు.

దైవప్రశ్నం ౧, ఉపశ్రుతిం ౨, (న)
నక్తం=రాత్రి, నిర్గత్య=బయలుదేరి, య
త్కించిత్ శుభాశుభవచః=శుభము అశు
భమగు ఏవోడ్దిమాటయేని, శ్రూయతే=
వినఁబడునో, తత్=అది, ధీరాః=పండితులు,
“దైవప్రశ్నం ఉపశ్రుతిం” అని, విదుః =
తెలిసికొనుచున్నారు.

పృథ్వీసూత్రకమిత్యాహం
రింద్రతూలం మనీషిణః, గ్రీష్మ
హాసం వంశకఫం వాతతూలం
మగుధ్వజః. ౨౩

దశేంద్రనో గృహమణిః
స్నేహశః కజ్జలధ్వజః, జటా
బ్జ్వలో దశాకర్షీ కథితో
బహుదృశ్వభిః. ౨౪

గోమయచ్ఛత్రికామా
హుర్దిలీరం చ శిలీంధ్రకం,

ఉర్వ్యంగం చ వశారో
హం గోలాసముప రే విదుః. ౨౫

హిమవాణ్ హేమకూట
శ్చ నిషధో మేరురేవ చ,
చైత్రః కర్షీ చ శృంగీ చ స
ప్రైతే వర్షపర్వతాః. ౨౬

ఇతి శ్లోకావధిః.

వ్యాధో మృగవధాజీవః
నిషాదః పుల్కసః ప్లవః,

శాలవాయజమిచ్ఛంతి వై
దూర్యచుణిముత్తమాః. ౨౭

పృథ్వీసూత్రకం ౧, ఇంద్రతూలం ౨,
గ్రీష్మహాసం ౩, వంశకఫం ౪, వాతతూ
లం ౫, మగుధ్వజః ౬, ఇవి మనీషిణః =
విద్వాంసులు, పృథ్వీసూత్రకం = గాలిపటము
దారమని, ఆహుః = పలుకుచున్నారు.

దశేంద్రనః ౧, గృహమణిః ౨, స్నేహ
శః ౩, కజ్జలధ్వజః ౪, జటాబ్జ్వలః ౫,
దశాకర్షీ (న) ఇవి, బహుదృశ్వభిః = పండి
తులచేత (వీవధితీ = వీవమని) కథితః = చెప్పఁ
బడుచున్నది.

గోమయచ్ఛత్రికాం, (సీ) విలీరకం ౨, శి
లీంధ్రకం (న) ౩, ఇవి గోమయచ్ఛత్రికాం
= పుట్టకొక్కని, ఆహుః = చెప్పుచున్నారు.

ఉర్వ్యంగం ౧, వశారోహం ౨, (న)
గోలాసం ౩, (న) ఇవి, అపరే = ఇతరులు, పుట్ట
కొక్కు అని విదుః = తెలిసికొనుచున్నారు.

హిమవాణ్ (త్) ౧, హేమకూటః
౨, నిషధః ౩, మేరుః ౪, చైత్రః ౫, కర్షీ
(న్) ౬ శృంగీ (న్) (పు) ఏతే సప్త = ఈ
యేడును, వర్షపర్వతాః = వర్షపర్వతముల
పేరులు.

వ్యాధః ౧, మృగవధాజీవః ౨, నిషా
దః ౩, పుల్కసః ౪, ప్లవః ౫ బోయవాని
పేరులు.

శాలవాయజః ౧, వైదూర్యమణిః పు.
౨, వైదూర్యమణిః = వైదూర్యమణిని, వా
లవాయజం = వాలవాయజమని, ఉత్తమాః
= ఉత్తములు, ఇచ్ఛంతి = తలంచుచున్నారు.

కాలగ్రంథిః సమాః సంవత్సర
సమానో యుగాంశకః,

మాసో వర్షాంశకః శ్రా
మో వర్షాంగస్యాదవార్షణః.

మదయోగవిధానం తు
వ్యస్తారం కరిణాం విదుః,

పుష్టవంశస్య యన్తాంసం
తన్తనం తత్ప్రచక్షతే. ౨౯

కర్ణవేధనికా ప్రోక్తా నాలి
కేతి విషాణినాం,

ప్రవేష్టమంతఃస్వేదానాం
దంతమాంసం విదుర్బుధాః.

కుమారభృత్యా గర్భి
ణ్యాః పరిచర్యాభిధీయతే,

నవోధావస్త్రమానంద ప
టమిచ్ఛంతి సూరయః. ౩౦

కర్ణిసుతో మూలదేవో
మూలభద్రః కులాంకురః,

కాలగ్రంథిః ౧, సమాః (సీ. బ.) ౨,
సంవత్ (త్) ౩, మాసమాసః ౪, యు
గాంశకః ౫, ఇవి సంవత్సరము చేరులు.

మాసః ౧, వర్షాంశకః ౨, శ్రామః ౩,
వర్షాంగః ౪, అవార్షణః ౫, ఇవి అవార్షణః
= దినసమాహము, స్యాత్ = అగును. (నెల
యని అర్థము.)

వ్యస్తారః (పు) ౧, కరిణాం = ఏనుగుల
యొక్క మదయోగవిధానం = మదముకలి
గించురీతి అని, విదుః = తెలిసికొనుచున్నారు.

తన్తనః, (పు) పుష్టవంశస్య = ఏనుగు
వెన్నెముకయొక్క, మాంసం = యత్ = ఏవి
యో అని, ప్రచక్షతే = చెప్పబడుచున్నది.

నాలికా (సీ) ౧ విషాణినాం = ఏనుగుల,
కర్ణవేధనికా = చెవులుకుట్టుసూది, ప్రోక్తా =
చెప్పబడినది.

ప్రవేష్టం ౧, అంతఃస్వేదానాం = లోపల
చెమటగల యేనుగులయొక్క, దంతమాం
సం = దంతమాంసము అని, బుధాః విదుః =
పండితులు తెలిసికొనుచున్నారు.

కుమారభృత్యా (సీ) ఇది గర్భిణ్యాః
పరిచర్యా = గర్భవతికూడిగమని, అభిధీయ
తే = చెప్పబడుచున్నది.

నవోధావస్త్రం ౧, ఆనందపటః ౨,
ఇవి సూరయః = పండితులు, నవోధావస్త్రం
= మధుపర్కమని, ఇచ్ఛంతి = తలంచుచు
న్నారు.

కర్ణిసుతః ౧, మూలదేవః ౨, మూల
భద్రః ౩ కులాంకురః ౪, గ్రామదేవత
పేరులు.

శ్రేష్ఠామూలీయ మిచ్ఛం
తి మాసమాషాధపూర్వ
జమ్. 3౨

నిత్యకర్త సమాచార నిష్ఠ
రత్నే కదుంకతా,

వీణానుబంధోధీమద్భిరుప
నాహోఽభిధీయతే. 3౩

స్యాత్పాలికాకుంతలికా
దధ్యాదిచ్ఛేదనీతుయా,

వైశాఖోదధిచారస్యాత్త
క్రాటః కరధర్ణః. 3౪

స్యాదాషాధభవో భా
మో నవార్చిర్గగనోత్సుకః,

పంచార్చిశ్శ్రవిత్రాజోజ్ఞ
ఏకాంగః ప్రహర్షణః. 3౫

దీదివిద్వాదశార్చిఃస్యాజ్ఞీవ
ప్రాక్ ఫల్లనీభవః,

కావ్యోదైత్యపురోధా
స్యాత్ షోడశార్చిర్నభూభవః.

ఉపప్లవోకచః కేతురాశ్లే
షాభవః ఆహికః,

జ్యోతిరథోగ్రహధారో
ధ్రువ ఉత్తానపాదజః. 3౬

ఆషాఢపూర్వజః (పు) ౧, శ్రేష్ఠామూ
లీయః ౨, శ్రేష్ఠమాసమని; ఇచ్ఛంతి =
తలంచుచున్నారు.

కదుంకతా (సీ) ౧, నిత్యకర్త సమా
చారనిష్ఠరత్నే = నిత్యకర్తముల బాగుగా
చేయుటయందలి కష్టమునందు వర్తించును.

వీణానుబంధః ౧, ఉపనాహః ౨, ఇవి
ధీమద్భిః=పండితులచే, వీణానుబంధః=వీణ
తంతులుండుతావని, అభిధీయతే = చెప్ప
బడుచున్నవి.

పాలికా ౧, కుంతలికా ౨, ఇవి దధ్యా
దిచ్ఛేదనీ=కవ్వముగుత్తి, స్యాత్ = అగును.

వైశాఖః ౧, దధిచారః ౨, తక్రాటః
౩, కరధర్షణః ౪, ఇవి కవ్వపుకట్ట పేరులు.

ఆషాఢభవః ౧, భౌమః ౨, నవార్చిః
(సీ) ౩, గగనోత్సుకః ౪, (రూ. గగనో
త్సుకః) ఇవి అంగారకుని పేరులు.

పంచార్చిః ౧, శ్రవిత్రాజః ౨, జ్ఞః ౩,
ఏకాంగః ౪, ప్రహర్షణః ౫, ఇవి బుధుని
పేరులు.

దీదివిః ౧, ద్వాదశార్చిః సీ ౨, జీవః ౩,
ప్రాక్ ఫల్లనీభవః ౪, ఇవి బృహస్పతి పేరులు.

కావ్యః ౧, దైత్యపురోధాః సీ ౨,
షోడశార్చిః సీ ౩, మఘాభవః ౪, ఇవి
శుక్రుని పేరులు.

ఉపప్లవః ౧, కచః ౨, కేతుః ౩, ఆశ్లే
షాభవః ౪, ఆహికః ౫, ఇవి కేతువు పేర్లు.

జ్యోతిరథః ౧, గ్రహధారః ౨, ధ్రువః
౩, ఉత్తానపాదజః ౪, ఇవి ధ్రువుని
పేర్లు.

స్వర్భానుం గ్రహకల్లోలం
విదురభ్రపిశాచకం,

వనీపకో యాచనకో వసు
కీటో ముఖంపచః. 3౮

జాయమానవిషాణాగ్రే
కటాహో మహిషీశిశౌ,

ఛేదో హస్తేన సస్యానాం
కటభంగ ఉదాహృతః. 3౯

జలత్రా జంగమకుటీకావా
రీమూర్ధకర్పరీ,

ఉష్ణవారణముత్కూటశ్చ
క్రాంగంచపుటోటజమ్. ౪౦
మునీనాంచచిత్రాకుట్యాం
పర్ణోటజసహోటజౌ,

కారో త్తరశ్చవీనాహీప్ర
హిరంధూర్జలాంబికా. ౪౧

జలకూపీ జలాష్ఠీలీతలకం
పుష్కరిణ్యపి,

ఆసన్నా స్తమయః కశ్చిదు
పధూపిత ఇష్యతే. ౪౨

తత్త నాదిత్యముక్తాం తు
వదంత్యంగారిణీం దిశం,

స్వర్భానుః ౧, గ్రహకల్లోలః ౨, అభ్ర
పిశాచకః 3, ఇవి, అభ్రపిశాచకం=రాహు
వని, విదుః=తెలిసికొనుచున్నారు.

వనీపకః ౧, యాచనకః ౨, వసుకీటః
3, ముఖంపచః ౪ యాచకునిపేరులు.

కటాహః (పు) ౧, జాయమాన=పుట్టు
చున్న, విషాణాగ్రే = కొమ్ములచివరగల,
మహిషీశిశౌ=గేదెదూడపేరు.

కటభంగః(పు) ౧, హస్తేన=చేతితో, స
స్యానాం=పైరులయొక్క, ఛేదః=కోయుట
గా, ఉదాహృతః=ఉదహరింపబడుచున్నది

జలత్రా ౧, జంగమకుటీ ౨, కావారీ
3, మూర్ధకర్పరీ ౪ ఇవివానలో నుపయో
గించు గూడపేరులు.

౧, ఉష్ణవారణం ౨, ఉత్కూటః 3, చ
క్రాంగం ౪, పుటోటజంగోడుగుపేరులు.

వర్ణోటజః ౧, సహోటజః ౨, మునీ
నాంచితకుట్యాం = మునులచే గట్టబడిన
గుడిసె పేరు.

కారో త్తరః ౧, చవీనాహీ ౨, ప్రహీ
రంధూః 3, జలాంబికా ౪ బావిపేరులు.

జలకూపీ ౧, జలాష్ఠీలీ ౨, తలకం 3,
పుష్కరిణి ౪ ఇవికోనేరుపేరు.

ఉపధూపితః (పు) ౧, కశ్చిత్ ఆసన్నా
స్తమయః=చావుసమీపించినవాడు, అని
ఇష్యతే=తలంపబడుచున్నది.

అంగారిణీ (నీ) ౧, తత్త నాదిత్యము
క్తాందిశం=అప్పుడే సూర్యుడు అస్తమిం
చిన దిక్కును, "అంగారిణీం" అని వదంతి
=చెప్పుచున్నారు.

అగారితం పతాకానాంకలి
కానిర్గమో భవేత్ ౪౩

గాంధారం త క్తమార్గం
తు సిందూరం ర క్తవాలుకమ్,

కృష్ణత్యా విభవాన్వేషి
సార్వికః సంధిజీవకః. ౪౪

అభక్త్యరో భవేత్పైరః కు
సుమూలః కుబ్జంభలః,

ప్రోక్తః కరిక్కుసుంభస్తువా
గ కేసరచూర్ణకే. ౪౫

బర్బరం బర్బరీకం చ బర్బ
రీత్యపి చేమ్యతే,

అభావాస్త్రీపరిత్యాగస్తు
రగ బ్రహ్మచర్యకమ్. ౪౬

యమిహం యద్రతం గో
స్త్రిం తత్తంభవతరం విదుః,

పాపానామనకః ప్రాంతః
కటకోలః పతన్ద్రహః. ౪౭

అగారితం (న) ౧, పతాకానాం=మోదు
గు చ్చెట్టుల, కలికానిర్గమః = మొగ్గలబుట్టుక
వేరు, భవేత్=అగును.

గాంధారం (న) ౧, త క్తమార్గం ౨,
సిందూరం ౩, ర క్తవాలుకం ౪, సిందూర
మువేరు.

సార్వికః ౧, శుద్ధిజీవకః ౨, (కుష్మ
త్యావిభవాన్వేషి) స్యాత్, (యూరెం
డున్ను పిశునూడగుఱు.) (యూ ౨ న్ను
కుస్మత్యావిభవాన్వేషి సూచకునికి వేర్లు.)

అభక్త్యరః ౧, చౌరః ౨, కుసుమూలః
౩, కుబ్జంభలః ౪ ఇవి చౌరః=పగటిదొంగ,
భవేత్=అగును.

కరికుసుంభః ౧, నాగ కేసరచూర్ణకః
౨, ఇవి నాగ కేసరచూర్ణ కే=నాగ కేసరచూ
ర్ణమందు, ప్రోక్తః=చెప్పబడెను.

బర్బరం (న) ౧, బర్బరీకం ౨, బర్బరీ (ఈ
నీ) ౩, ఇవి బర్బరీతి=హింసులమను పర్వత
భాతువుగా, ఇమ్యతే=తలంపబడుచున్నది.

తురగ బ్రహ్మచర్యకం (న) ౧, అభావా
త్=లేకపోవుటవల్ల, స్త్రీపరిత్యాగః=ఆడు
దానిని వదులుట వేరు.

ఖంజనతరం (న) ౧, యమిహం=పన్యా
సులయొక్క, గోవ్యం=రహస్యముగు, య
త్సురతం=ఏసంభోగము గలదో, తత్=
అది ఖంజనతరమవి, విదుః = తెలిసికొను
చున్నారు.

ఆచామనకః ౧, ప్రాంతః ౨, కటకోలః
౩, పతన్ద్రహః ౪ ఇవి తమమదిగె వేరులు.

మేళామృదంగమునమిడిర్చి
సీతాసీమనీప్రసూని;

వాలోపరితంతువిదుః పం
చావటముకన్కటం. రళ

సారీణాం మండలీనృత్యం
బుధా హల్లిషకం విదుః,

మూరిచో యోజకగజో
రాజహస్తీ మదోత్కటః. రళ

అలంకారసువర్ణం యత్
తచ్చృంగీకనకం మతమ్,

రతిలతం నిధువనం సం
యోజనమితి స్మృతం. గం

జీమూతకుటకుట్టిర కుట్ట
రాః కంఠరాకరః,

ఉద్దేశో గండకూపస్తు ప
ద్యతస్యాభిధీయతే. గం

హాసితా భేనుకా వైవ
మా చ కైరీ మరా,

మేలా గి, మంహాః ౨, ముసిమాణి ౩,
మసిథానీ (ఈ. సి) ౪ మసిప్రసూని ౫
సీతాబుద్ధి పేరులు.

వాలోపరితం (న) ౧, పంచావటం,
ఉరస్కటం ౩; ఇవి బాలారు కట్టుకొను
బట్టకు పేరులు.

హల్లిషకం (న) ౧, సారీణాం = స్త్రీల
యొక్క, మండలీనృత్యం = వలయా
కారనృత్యముగా, విదుః = తెలిసికొను
చున్నారు.

మూరిచః ౧, యోజకగజః ౨, రాజ
హస్తీ (న్) ౩, మదోత్కటః ౪ ఇవిరాచ
యేనుగు పేరులు.

శృంగీకనకం (న) ౧, అలంకారసువ
ర్ణంయత్ = ఏ అలంకారసువర్ణముగలదో,
తత్ = అది, శృంగీకనకం = శృంగీకనకమని,
మతం = ఇష్టమగుచున్నది.

రతిలతం (న) ౧, నిధువనం ౨, స
యోజనం ౩, ఇవి మైథునమునుగా,
స్మృతం = చెప్పబడెను.

జీమూతకుటః ౧, (పు) కుట్టిరః ౨, కు
ట్టారః ౩, కంఠరాకరః ౪ ఇవి పర్వతము
పేర్లు.

గండకూపః ౧, (పు) పర్వతస్య = పర్వత
ముయొక్క, ఉద్దేశః = ప్రేరణ, హాసితా, గండ
కూపముగా, అభిధీయతే = చిహ్నబడె
చున్నది.

హాసితా ౧, (సి) భేనుకా ౨, మా ౩,
కరీరీ (ఈ. సి) ౪ ఇవి వీరలుగొన్నా, మరా
= తెలుగుదగినవి.

బ్రహ్మాంగభూః క్రతుపశుః బ్రహ్మాంగభూః (ఉ. పు.) ౧, క్రతుప
సింహవిక్రాంతవాజినౌ. ౫౨ శుః ౨, (ఉ) సింహవిక్రాంతః ౩, వాజీ ౪
(న్. పు) గుఱ్ఱమునకు పేర్లు.

సముద్రగా నిర్ఘ్నిరిణీ త సముద్రగా (ఆ. సీ) ౧, నిర్ఘ్నిరిణీ (ఈ.
లోదా జంబాలినీ శైవలినీ సీ) ౨, తలోదా ౩, జంబాలినీ ౪, శైవ
తరంగిణీ, లినీ ౫, తరంగిణి ౬ నదికి పేర్లు.

విపాతకాదంబకపత్రవా విపాతః (పు) ౧, కాదంబకః ౨, పత్ర
హః, పత్రీ ఖగో వీరతరో ౨ వాహః ౩, పత్రీ (న్) ౪, ఖగః ౫, వీరత
స్త్రకంటకః. ౫౩ రః ౬, అస్త్రకంటకః ౭ ఇవి బాణమునకు
పేర్లు.

వర్ణదూతః స్వస్తిముఖో వర్ణదూతః ౧, స్వస్తిముఖః ౨, లేఖః
లేఖో వాచికహరకః, ౩, వాచికహరకః ౪ ఇవి ఉత్తరమునకు
పేర్లు.

లేఖో నిబధ్యతే యేన కాచనకా ౧, యేన=ఎందుచేత, లేఖః
తత్ర కాచనకాభిధా. ౫౪ నిబధ్యతే; = జాబుమూయబడుచున్నదో,
తత్ర=అందు, కాచనకాభిధా = కాచన
యనిపేరు. (కవరు)

షౌరాచ్ఛం మాణిమంథం షౌరాచ్ఛం ౧, (న) మాణిమంథం ౨,
చ విదుః సింధూపలం బుధాః, సింధూపలం ౩, ఇవి బుధాః=విద్వాంసులు
సైంధలవణముగా, విదుః = తెలిసికొను
చున్నారు.

పిశితం పలలం మాంసం పిశితం (న) ౧, పలలం ౨, మాంసం,
క్రవ్యమామిషముద్ధసమ్. ౫౫ ౩, క్రవ్యం ౪, ఆమిషం ౫, ఉద్ధసం ౬
ఇవి మాంసము పేర్లు.

పారావారమహాకచ్ఛౌ మ పారావారః (పు) ౧, మహాకచ్ఛౌ ౨,
హీస్తాచీరతారదా, మహీస్తాచీరం (న) ౩, దారదః ౪ ఇవి
సముద్రమునకు పేర్లు.

జిహ్వదరః కీకశాస్యశ్చం జిహ్వదరః (పు) ౧, కీకశాస్యః ౨, చంచు
చును త్రుళ్ళకాయినౌ. ౫౬ మత్ (త్) ౩, తరుళాయీ (న్) ౪ ఇవి
పక్షికి పేర్లు.

ఇంద్రక్రీడాసరః ప్రాజ్ఞై నందీసరః (న. న) ౧, ప్రాజ్ఞైః=ప్రాజ్ఞాలచే
 ఘండిసర ఇతి స్మృతా, ఇంద్రక్రీడాసరః = ఇంద్రునిక్రీడాసరస్సు
 అని, స్మృతం=చెప్పబడినది.

ధూమోర్ణాపతి రుద్దిప్తుః ధూమోర్ణాపతిః (ఇ. పు) ౧, యమేః
 యమోమహిషవాహనః ౧౭ ౨, మహిషవాహనః ౩ ఇవి యమః, ఉద్ది
 ప్తః=యముడని ఉద్దేశించబడెను.

పయోఘనో మేఘకఫః పయోఘనః (అ. పు) ౧, మేఘకఫః
 ఘనోపలో మేఘాస్థిబీజోదక ౨, ఘనోపలః ౩, మేఘాస్థి (ఇ. న) ౪,
 తోయడింభాః, బీజోదకం (అ. న) ౫, తోయడింభః ౬
 ఇవి వడగండ్లకు పేర్లు.

శంపాచిరాభా చపలాచ్చ శంపా (అ. సీ) ౧, అచిరాభా ౨, చపలా
 టాభా హ్లాదిన్యధీరా ఘనవల్లి ౩ ఛటాభా ౪, హ్లాదినీ (ఈ. సీ) ౫, అధీ
 కా చ. ౫౮ రా ౬, ఘనవల్లి కా ౭ ఇవి మెలుపునకు
 పేర్లు.

పాదాలిందీ తరండా నౌ పాదాలిందీ (ఈ. సీ) ౧, తరండా ౨,
 స్తరణిస్తారణి స్తరిః, నౌః (ఔ. సీ) ౩, తరణిః (సీ) ౪, తారణిః
 ౫, తరిః ౬ ఇవి పడవపేర్లు.

కిలాటః శోషితక్షీరపిండ కిలాటః ౧, శోషితక్షీరపిండః = పాలు
 స్సూరిభిరిష్యతే. ౫౯ కాచగా మిగిలినగడ్డ, సూరిభిః ఇష్యతే=
 పండితులచే చెప్పబడుచున్నది.

కాలాయసమయ స్తీక్ష్ణం కాలాయసం (అ. న) ౧, అయః, (న.
 గిరిసారం చ శ స్తకం, న) తీక్ష్ణం ౩, గిరిసారం ౪, శ స్తకం ౫
 ఇవి లోహమునకు పేర్లు.

హయ్యంగవీనం సరజం హయ్యంగవీనం (న) ౧, సరజం ౨, మం
 మంధజం చ కలంబుటమ్. ౬౦ ధజం ౩, కలంబుటం ౪ ఇవి నవనీతము
 నకు పేర్లు.

ఏకశఘాంఘ్రికం బంధ దామాంచలం (అ. న) ౧, బుధాః =
 మాహు ర్దామాంచలం చ విద్వాంసులు, ఏకశఘాంఘ్రికం=గుఱ్ఱముల
 బుధాః, పాదమునకు కట్టునట్టి, బంధం=బింధనము
 గా, ఆహుః=చెప్పచున్నారు.

వేత్తా స్త్రీపుంసయోశ్చ సాముద్రికః (అ. త్రి) ౧, స్త్రీపుంస
హ్నా సాముద్రిక ఉదాహృ యోః = స్త్రీపుంసయోశ్చ, చిహ్నం =
ఈ. ౬౧ చిహ్నమును, వేత్తా = తెలుసుకొన్నవాడు,
(సాముద్రికుడని) ఉదాహృతః = చెప్పబడుచున్నాడు.

తింతిలీకాస్థిభిద్యూతక్రీ చుంచులికి (ఇ. సీ) ౧, తింతిలీకాస్థిభిః
దాయాం చుంచులిర్భవేత్, = చింతగింజలచే, ద్యూతక్రీదాయాం =
జూదమాడుటయందు, భవేత్ = యగును.
(వామనగుంటలాటకానోపు)

వక్రాలలాటగా స్తిస్తో భస్త్రిపుండ్రకం (అ. న) ౧, లలాటగాః =
రేఖాత్రిపుండ్రకమ్. ౬౦ లలాటమందున్న, వక్రాః = వంకరలైన,
త్రిస్త్రః = మూడైన, భస్త్రిపుంసః = భస్త్రి
రేఖలు.

హాలా కామాలికామం హాలా (అ. సీ) ౧, కామాలికా ౨,
డా ధీరా స్యాత్ మదనీ చ మండా ౩, ధీరా ర, మదనీ (ఈ. సీ) ౫,
మాధ్వీ చ, మాధ్వీ, (ఈ. సీ) ౬ ఇవి కల్లుకు పేర్లు.

ఆహుశ్చషకం తు పాన చషకం (న) ౧, పానపాత్రం ౨, పారి
పాత్రం పారిమవ్యనుతర్షణం (ఈ. సీ) ౩, అనుతర్షణం ౪ (ఇవి కల్లు
కవీంద్రాః. ౬౩ త్రాగు పాత్రమునకుఁ బేరులుగ) కవీం
ద్రాః = కవీంద్రులు (చెప్పచున్నారు.)

కుశుంభః కరకశ్చైత్య కుశుంభః ౧, కరకః ౨, చైత్యముఖః
ముఖః కమండలుః స్త్రుతః, ౩, కమండలుః ౪ ఇవి కమండలువుగా
స్త్రుతః = చెప్పబడుచున్నది.

అసహాయో నర్తకశ్చ తా తాలావచరః (అ. పు) ౧, అసహాయ
లావచర ఇష్యతే. ౬౪ నర్తకః = ఓంటరిగానర్తనముచేయువాడు
(తాలావచరుడని) ఇష్యతే = చెప్పబడు
చున్నాడు.

ః ధితః కాముదీ వృక్షో కాముదీవృక్షః ౧, దీపవృక్షః ౨,
దీపవృక్షః శిఖారతుః, శిఖారతుః ౩ ఇవి దీపస్తంభమునకుఁ
పేరులు.

కోణాగరే తథా సన్నిః కౌముదీచారః (పుం) కోణాగరే =
కౌముదీ చార ఇష్యతే, ౬౫ ఆశ్వయుజపూర్ణిమయందు, తథా = ఇ
విధముగా, సన్నిః=పండితులచే, “కౌముదీ
చారః” అనుపదము ఇష్యతే=చెప్పబడు
చున్నది.

సముద్రగృహ మిత్యా సముద్రగృహం ౧, జలయంత్రనికే
హృల్జలయంత్రనికేతనం, తనం ౨ ఇవి సముద్రగృహమితే=సముద్ర
గృహమని, ఆహుః=చెప్పుచున్నారు.

ప్రేతాదిభిర్నహితో యః ఆవిష్టః, (పు) ప్రేతాదిభిః యః గృహీ
స ఆవిష్టోఽప్రమన్యహిః, ౬౬ తః, ప్రేతాదులచే ఎవడు గ్రహింపబడి,
బహిః ప్రమన్ = వెలుపలతిరుగ్గునో, సు
వాడు.

హిమమింద్రాగ్నిధూమశ్చ హిమం ౧, ఇంద్రాగ్నిధూమః ౨,
ఖబాప్సో రజనీజలం, ఖబాప్సః ౩, రజనీజలం ౪ ఇవి మంఛు
పేరులు.

యే శివాయతనోత్సృష్టా సంధ్యాబలిః యేశివాయతనోత్సృష్టాః
తే సంధ్యాబలయో వృషాః =ఏవి శివాలయమందు విడువబడినవో,
తేవృషాః = ఆయెద్దలు “సంధ్యాబలిః”
అనబడును.

విషాక్తాస్త్రహతస్యాహుః గృంజనం (న) విషాక్తాస్త్రహతస్య =
పశోర్మాంసం తు గృంజనం, విషముపూసిన ఆయుధముచేఁజంపబడిన,
పశోః మాంసం=శుమాంసము. “గృంజ
నం” అని ఆహుః=చెప్పబడుచున్నది.

ధూమికా ధూమమహి ధూమికా ౧, ధూమమహిషీ ౨, హి
షో హిమర్షుంటిః కుహే మర్షుంటిః ౩, కుహేలికా, ౪ ఇవి పాగ
లికా. ౬౮ మంచుపేరులు.

బోతాచ్ఛాదనమాహు బోతాచ్ఛాదనం (న) ౧, పరక్కృత్తి,
స్తువరకమథవస్త్రకృత్తిమం క వస్త్రకృత్తిమం ౩, చక్షుషములను దేరా
వయ్య, అని కవయః=కవులు, ఆహుః = చెప్పు
చున్నారు.

తంత్రవిముక్తం వాసో నిష్ప్రవణిః ౧, నిష్ప్రవాణిః ౨, తంత్ర
నిష్ప్రవణిం నిష్ప్రవాణిం చ. విముక్తం = మగ్ధమునుండితీసిన కొత్తదగు,
వాసః = ముస్త్రము పేరులు.

మహాఘోషం క్రయా మహాఘోషః ౧, క్రయారోహః ౨,
రోహం హట్టం పణ్యాజరం హట్టః ౩ పణ్యాజరం, (న) ఇవి హట్టం =
విదుః, అంగడివీధినిగా, ఆహుః = చెప్పుచున్నారు.

బహుమానుషసంకీర్ణం ని నిర్ఘటం ౧, కరాంగణం ౨ ఇవి బహు
ర్ఘటం చ కరాంగణమ్. ౨౦ మానుషసంకీర్ణం = వెక్కుబడులచే వ్యాప్త
మైన అంగడివీధి.

శాలభంజీ దారుగర్భా శాలభంజీ (ఈ. సీ) ౧, దారుగర్భా
కురంటీ దారుపుత్రికా, ౨, కురంటీ ౩, దారుపుత్రికా ౪ ఇవి
కొయ్యబొమ్మ పేరులు.

కాదంబినీ నవోమేఘః కాదంబినీ (ఈ. సీ) ౧, కాలీ ౨, కా
కాలీ స్యాత్కాలికాపి చ. లికా. ౩ ఇవి, నవోమేఘః = నవమేఘబృం
దము పేర్లు.

క్రోశధ్వనిః క్రోశతాలా క్రోశధ్వనిః ౧, క్రోశతాలః ౨, ధ
ధక్కా విజయమర్దలః, క్కా (ఆ. సీ) ౩, విజయమర్దలః ౪ డం
కా పేరులు.

స్యాత్ప్రతిపత్తిః పటహాః ప్రతిపత్తిః ౧, పటహః ౨, లంపాపట
లంపాపటహ ఇత్యపి. ౨౨ హః ౩ ఇవి పటహః = తప్పెట, స్యాత్ =
అగును.

కుకూలం కాయవలనం కుకూలం (న) ౧, కాయవలనం ౨,
తనుత్రం దంశనం విదుః, తనుత్రం ౩, దంశనం ౪ కవచము
పేరులుగా, విదుః = తెలిసికొనుచున్నారు.

శిరస్త్రం శీర్షరక్షం చ శీ శిరస్త్రం ౧, శీర్షరక్షం ౨, శీర్షరక్షం
ర్షణ్యం శీర్షకం చ తత్. ౨౩ ౩ ఇవి ఇనుపగొలుసు కుల్లాయి పేరులు.

జాలి కా (ఆ. సీ) ౧, లోహమయీ
జాలస్థాయాంగరక్షిణీ, = లోహముతోఁజేసిన, జాలస్థాయ = వల
వలెనుండు. అంగరక్షిణీ = కవచము, స్యాత్
= అగును.

పన్నంధ్రీ పాదవిరజాః కో పన్నంధ్రీ ౧, పాదవిరజా స. (సీ) ౨, శ్రీ పాదరథీ భవేత్. ౭౪ కోశీ ౩, పాదరథీ (ఈ. సీ) ౪ మీఁగాలు నగము కప్పియుండు ఇనుపపాదరత్న, భవేత్=అగును.

రుచకం లవణం ఘోరం రుచకం ౧, లవణం ౨, ఘోరం ౩, తీక్ష్ణం జలరసం విదుః, తీక్ష్ణం ౪, జలరసం ౫ ఇవి ఉప్పు అని విదుః=తెలియుచున్నారు.

జ్యోతిర్బిజం చ ఖద్యోతం ధ్యాంతోన్మేషం తమో తోన్మేషం ౩, తమోమణిః ౪ ఇవి మెఱుమణిః. ౭౫ గుడుపురుగు పేరులు.

జలశూకరజలజిహ్వ జల జలశూకరః ౧, జలజిహ్వః ౨, జలకం కంటకవార్భటా తథానక్రే, టకః ౩, వార్భటః ౪, నక్రః ౫ ఇవి నక్రే మొసలియనునర్థము గలవి.

జలనకులజలబిడాలో నీ జలనకులః ౧, జలబిడాలః ౨, నీరా రాఖు జలప్లవాపుధ్రే. ౭౬ ఖుః ౩, జలప్లవః ౪, ఉధ్రః ౫ ఇవి నీటి పిల్లి పేరులు.

శిశుమారో జలకపిశ్చప శిశుమారః ౧, జలకపిః ౨, చపలాంగః ౩, లాంగోఽసిపుచ్చకః, అసిపుచ్చకః ౪ ఇవి జలజంతువిశేషములు. గ్రాహో జలకిరాటశ్చ న గ్రాహః ౧, జలకిరాటః ౨, నక్రరాజః ౩, జలాంటకః ౪ ఇవి గుఱ్ఱపుమూతి చేష పేరులు.

మృతకాంతకశ్చ భీరుర్వృ మృతకాంతకః ౧, భీరుః ౨, వృకః ౩, కధూర్తశయాలు వంచకాభ ధూర్తః ౪, శయాలుః ౫, వంచకః ౬, రుజః, అభరుక్ (జ) ౭ ఇవి నక్క పేరులు.

శాలామృగోఽస్థిభక్షో గ్రా శాలామృగః ౧, అస్థిభక్షః ౨, గ్రామ మమృగో మండలః కపిలః. మృగః ౩, మండలః ౪, కపిల్క ౫, ఇవి కుక్క పేరులు.

ఉల్కాముఖిశృగాలియా దీప్తిజిహ్వ (సీ) ౧, చూ=వీచి, ఉల్కాముఖిశృగాలి = కొటివివంటిముఖముగల దో, సా=ఆది, మతా=చెప్పబడుచున్నది.

స్కంధవాహస్తు శంకశ్చ స్కంధవాహః ౧, శంకః ౨, శృంగీ
శృంగీ గోరక్షధూర్తిలః ౭౯ (న. పు) ౩, గౌః (ఓ. పు) ౪ అక్షధూ
ర్తిలః ౫ ఇవి బండివ్రాగు ఎద్దుపేరులు.

హేరంబః కాసరశ్చైవ హేరంబః ౧, కాసరః ౨, రక్తాక్షః ౩,
రక్తాక్షః సై రిభస్తథా, సై రిభః ౪ ఇవి దున్నపోతు పేరులు.

రోమశో బహురోమా రోమశః ౧, బహురోమా (న్. పు)
స్యాదురణశ్చపుఘాదరః ౮౦ ౨, ఉరణః ౩, పుఘాదరః ౪ ఇవి మేక
పేరులు.

ఇడిక్కస్తు బాలవాహ్య ఇడిక్కః ౧, బాలవాహ్యః ౨, వన
చాఘగోఽతిరోమశః, చాఘగః ౩, అతిరోమశః ౪

వరణోధూమ్రశూకఃస్యా వరణః ౧, ధూమ్రశూకః ౨, ఉష్ణః
దుష్ప్రశృంఖలకస్తథా. ౮౧ ౩, శృంఖలకః ౪ ఇవి ఒంటెపేరులు.

చక్రముఖః సూచిరోమా చక్రముఖః ౧, సూచిరోమా (న్. పు)
వరాహః స్థూలనాసికః, ౨, వరాహః ౩, స్థూలనాసికః ౪ ఇవి
పందిపేరులు.

కంఠీరవస్తు పారీంద్రః కేన కంఠీరవః ౧, పారీంద్రః ౨, కేసరీ (న్. పు)
గీ గజమాచలః. ౮౨ ౩, గజమాచలః ౪ ఇవి సింహముపేరు.

నేత్రపిండో వృషాహరో నేత్రపిండః ౧, వృషాహరః ౨, మే
మేనాదః కుండమః స్తృతః, నాదః ౩, కుండమః ౪ ఇవి పిల్లి పేరులు.

గంధాఖుర్గంధనకులశ్చుం గంధాఖుః ౧, గంధనకులః ౨, చుం
చుః పుంవృష ఉచ్యతే. ౮౩ చుః ౩, పుంవృషః ౪ ఇవి వాసనయెలుక
యని ఉచ్యతే చెప్పబడుచున్నవి.

ద్రోణోఽరిష్టోనాలిజంఘ ద్రోణః ౧, అరిష్టః ౨, నాలిజంఘః ౩,
ఆత్తఘోషస్తు మాద్గలిః, ఆత్తఘోషః ౪, మాద్గలిః ౫ ఇవి బొంత
కాకిపేరులు.

గోభంఢీరః పంకకీరో హ గోభంఢీరః ౧, పంకకీరః ౨ హాపుత్రీ
పుత్రీ రాజభట్టికా. ౮౪ ౩, రాజభట్టికా ౪ చీమకొక్కెరపేరు.

గంగాచిల్లి తు దేవట్టి వి గంగాచిల్లి (ఈ. సీ) ౧, దేవట్టి ౨,
శ్వకా జలకుక్కుటీ, విశ్వకా ౩, జలకుక్కుటీ ౪ ఇవి చీరపిట్ట
పేరులు.

విట్యారికో తు కుణపీ గో విట్యారికా (అ సీ) ౧, కుణపీ ౨, రాటి గోకిరాటికా. ౮౫ గోరాటి 3, గోకిరాటికా ౪ ఇవి గోరు వంక విశేషము పేరులు.

మృగేంద్ర చటకో ఘాతి మృగేంద్రచటకః ౧, ఘాతిపక్షి (న్. పు) ౨, గ్రాహకః 3, మారకః ౪ ఇవి డేగపేరులు.

కులాలం కుక్కుటం ప్రా కులాలః ౧, కుక్కుటః ౨, కుక్కుభః ౩, కుహకస్వరః ౪ ఇవి అడవి కోడియని పాహుః=చెప్పచున్నారు.

కర్కరాక్షః కలాటినఃఖం కర్కరాక్షః ౧, కలాటినః ౨, ఖంజ లేఖిస్తు ఖంజనః, లేఖి 3, ఖంజనః ౪ ఇవి భరద్వాజపక్షి పేరులు.

ప్రాసాదకుక్కుటో ఝల్ల ప్రాసాదకుక్కుటః ౧, ఝల్లకంఠః కంఠో గృహకపోతకః. ౮౭ ౨, గృహకపోతకః 3 ఇవి పాపురము పేరులు.

ధ్వంక్షపుష్టః కలకంఠో ధ్వంక్షపుష్టః ౧, కలకంఠః ౨, మధు కంఠః 3, కుహూముఖః ౪ కోకిల పేరులు.

ఝంపాశీ మత్స్యరంకః ఝంపాశీ (న్. పు) ౧, మత్స్యరంకః ౨, జలమద్ధుః 3, మణీచకః ౪ ఇవి మత్స్య రంగమను పక్షివిశేషము.

కలవింకశ్చిత్రపృష్ఠో గృ కలవింకః ౧, చిత్రపృష్ఠః ౨, గృహ నీడః 3, వృషాయణః ౪ ఇవి పిచ్చుక పేరులు.

బరండా చిత్రపాదా చ బరండా (సీ) ౧, చిత్రపాదా ౨, చిత్రనేత్రా చ సారికా. ౮౯ చిత్రనేత్రా 3, సారికా ౪ ఇవి గోరువంక పేరులు.

మయూరచటకో దక్షః మయూరచటకః ౧, దక్షః ౨, కృక వాకుః 3, నిశాకరః ౪ ఇవి గ్రామపుకోడి పేరులు.

శతపత్రః సీతాపాంగః శతపత్రః ౧, సీతాపాంగః ౨, ప్రచ
ప్రచలాకీ చ చంద్రకీ. ౯౦ లాకీ (న్. పు) ౩, చంద్రకీ (న్) ౪ ఇవి
నెమలిపేరులు.

కిసలయమసితరురాగం వి కిసలయం ౧, తరురాగం ౨, లతా
దుర్లతాయావకం ప్రవాళం యావకం ౩, ప్రవాళం ౪ ఇవి చిగురు
చ,

తరునఖః ౧, సీతాగ్రః ౨, దళసూచిః
గ్రదల సూచిరాం కిలద్రుమ ౩, రాంకిలః ౪, ద్రుమరః ౫, కంటకః ౬
రా. ౯౧ ఇవి చెట్టుముండ్లపేరులు.

ద్రోణీదలః సూచిపుష్పే ద్రోణీదళః ౧, సూచిపుష్పః ౨, జం
జంబూల క్రకచచ్ఛదః, బూలః, ౩, క్రకచచ్ఛదః ౪ ఇవి మొగలి
పేరులు.

మండాతిష్యఫలాథాత్రీ మండా (సీ) ౧, తిష్యఫలా ౨, థా
వల్యా పంచరసా శివా. ౯౨ త్రీ ౩, వల్యా ౪, పంచరసా ౫, శివా
౬ ఇవి ఉసిరికపేరులు.

సహస్రవీర్యా విరజా భా సహస్రవీర్యా ౧, విరజా ౨, భార్గవీ
ర్నవీ మండలీరుహా, (ఈ. సీ) ౩ మండలీ ౪, రుహా ౫ ఇవి
గరికపేరులు.

ప్రహర్షిణీ నిశాహ్వ చ ప్రహర్షిణీ (ఈ. సీ) ౧, నిశాహ్వ ౨,
లసా గంధఫలాశికా. ౯౩ లసా ౩, గంధఫలాశికా ౪ ఇవి పసుపు
పేరులు.

మృదుపుష్పః శూకతరుః మృదుపుష్పః ౧, శూకతరుః ౨, శిరీ
శిరీషో విషనాశనః, షః ౩, విషనాశనః ౪ ఇవి దిరిసెనచెట్టు
పేరు.

వరాహకాలీ కథితః సూ వరాహకాలీ ౧, సూర్యావర్తః ౨,
ర్యావర్తస్థ శాబ్దికైః. ౯౪ ఇవి శాబ్దికైః=వ్యాకరణజ్ఞులచే సూర్య
మణి పుష్పవృక్షముగా, కథితః = చెప్పబడుచున్నది.

వజ్రవల్లిపథంహారో హ వజ్రవల్లి ౧, అస్థిసంహారః ౨, హస్తి
సిఘంఢీ వనాలికా, ఘంఢీ ౩, వనాలికా ౪ నల్లేరుచెట్టు.

వనతి క్తత్రియాం గ్రీష్టా వనతి క్తః ౧, గ్రీష్టాతిరీటః ౨, పక్ష
తిరీటః పక్షసుందరః. ౯౫ సుందః ౩ ఇవి లొద్దుగ పేరులు.

మధుపుష్ప మధూకశ్చ మధుపుష్పః ౧, మధూకః ౨, గుడ
గుడపుష్ప మధుద్రుమః, పుష్పః ౩, మధుద్రుమః ౪ ఇవి ఇప్ప చెట్టు
పేరులు.

వృత్తపుష్పః ప్రావృషేణ్యో వృత్తపుష్పః ౧, ప్రావృషేణ్యః ౨,
హరిద్రస్తు హలిప్రియః. ౯౬ హరిద్రః ౩, హలిప్రియః ౪ ఇవి కడిమి
చెట్టు పేరులు.

ఏలాత్వచిసుగంధా చ ఏలా ౧, త్వచిసుగంధా ౨, పుటికా
పుటికాచర్తసుంభవా, ౩, చర్తసుంభవా ౪ ఇవి ఏలక కాయల
చెట్టు.

కూష్మాండకః పుష్పఫలో కూష్మాండకః ౧, పుష్పఫలః ౨, ఐన
ఘనవాసశ్చ వేష్టకః. ౯౭ వాసః ౩, వేష్టకః ౪ ఇవి గుమ్మడి చెట్టు
పేరు.

వేషణః కాసమర్దశ్చ ప వేషణః ౧, కాసమర్దః ౨, పత్రోపస్క
త్రోపస్కర ఇత్యపి, రః ౩ ఇవి కసింద చెట్టు.
ఓకో దళాలీ సాచీరమో ఓకః ౧, దళాలీ ౨, సాచీరం ౩, ఓ
ద్యోలిరవహాలికా. ౯౮ ద్యోలిః ౪, అవహాలికా ౫ ఇవి కంచెకోట
పేరులు.

కల్యవర్తః ప్రాతరాశః కల్యవర్తః ౧, ప్రాతరాశః ౨ ఇవి
ప్రాతరోజనమిష్యతే, ప్రాతరోజనం = చద్ది అన్నమని, ఇష్యతే =
తలంచుచున్నారు.

శృగాలికా చ డింబం శృగాలికా ౧, డింబం ౨, డమరం ౩,
డమరం విట్రవోఽపి చ. ౯౯ విట్రవః ౪ ఇవి భయముతో పరుగెత్తుట
పేరులు.

స్కంధఫలః స్త తుంగశ్చ స్కంధఫలః ౧, తుంగః ౨, నారికేలః
నారికేలః పుటోదకః, ౩, పుటోదకః ౪ ఇవి కొబ్బరి చెట్టు పేరులు.

గుడదారుర్ధధుత్పణమ్ గుడదారుః ౧, మధుత్పణం ౨, అసి
పత్రో మహారసః. ౧౦౦ పత్రః ౩, మహారసః ౪ ఇవి చెఱకుగడ
పేరులు.

రాజులుగో మహాకందో రాజులుకః ౧, మహాకందః ౨, మూ
మూలగో హస్తీదంతకః, లకః ౩, హస్తీదంతకః ౪ ఇవి కందమూ
లము పేరులు.

తుద్రసా తిక్తగుంజా తుద్రసా ౧, తిక్తగుంజా ౨, సరఘా
సరఘా దిద్ధపర్కటీ. ౧౦౧ ౩, విద్ధపర్కటీ ౪ ఇవి కానుగచెట్టు
పేరులు.

తుద్రపత్రా చ చాంగేరీ తుద్రపత్రా ౧, చాంగేరీ ౨, తుద్రా
తుద్రామూ చామ్లలోణికా, మూ ౩, ఆమ్లలోణికా ౪ ఇవి ఫులిచింత
పేరు.

ప్రాచీనామలకం రక్తం బ ప్రాచీనామలకం ౧, రక్తం ౨, బదరా
దరామలకం తథా. ౧౦౨ మలకం ౩ ఇవి రాచయుసిరిక పేరులు.

పిష్టసారభమేకాంగం శ్రీ పిష్టసారభం ౧, ఏకాంగం ౨, శ్రీ
ఖండం మాలయం విదుః, ఖండం ౩, మాలయం ౪ ఇవి మంచి
గంధముపేరు.

మృగనాభి ర్మృగమదో మృగనాభిః ౧, మృగమదః ౨, గంధ
గంధ శేఖరమిత్యపి. ౧౦౩ శేఖరం ౩ ఇవి కస్తూరిపేరులు.

సితాభ్రం తరుసారం చ సితాభ్రం ౧, తరుసారం ౨, వేరకం
వేరకం రసకేసరమ్, ౩, రసకేసరం ౪ ఇవి కర్పూరముపేరులు.

కాలేయం వంశకం జోం కాలేయం ౧, వంశకం ౨, జోంగం
గం కాలీయం వరచందనం. ౩, కాలీయం ౪, వరచందనం ౫ ఇవి
అగురు పేరులు.

తృణసారా మృత్యుఫలా తృణసారా ౧, మృత్యుఫలా ౨, రం
ధా చ కదలీ భవేత్, భా ౩, కదలీ ౪ ఇవి అరటిచెట్టు పేర్లు.

ఉర్ధ్వా సితః పరారుస్యా ఉర్ధ్వాసితః ౧, పరారుః ౨, రాజపటో
తథా రాజపటోలకః. ౧౦౪ లకః ౩ ఇవి పొట్లపేరులు.

కుంకుమం పీతకావేరం కుంకుమం ౧, పీతకావేరం ౨, ఘృన్మ
ఘృన్మణం కుసుమాత్తకం, ణం ౩, కుసుమాత్తకం ౪ ఇవి కుంకుమ
పేరులు.

అరకః జలకేశశ్చ క అరకః ౧, జలకేశః, ౨ కావారం ౩,
వారం శేవలం విదుః. ౧౦౬ శేవలం ౪ ఇవి నాచుపేరులు.

ఉన్నత్తకా హలాపుష్పే ఉన్నత్తకా ౧, హలాపుష్పం ౨, బృహ
బృహత్పాటలిఘంటికా, త్పాటలిః ౩, ఘంటికః ౪ ఇవి ఉన్నత్త
కేరులు.

కింశుకః కరకః పర్ణిలామో కింశుకః ౧, కరకః ౨, పర్ణి (న్) ౩,
వృక్షః సుభీరవః. ౧౧౭ లామోవృక్షః ౪, సుభీరవః ౫ ఇవి మోదుగ
చెట్టు పేరులు.

అమండపంచాంగుల వర్ధ అమండః ౧, పంచాంగులః ౨, వర్ధ
మానా గంధర్వహస్తత్రిపుటీ మానః ౩, గంధర్వహస్తః ౪, త్రిపుటీ
ఫలశ్చ ఫలః ౫ ఇవి అముదపు చెట్టు పేరులు.

రేణుః సతీలన్త్రాకేతు రేణుః ౧, సతీలః ౨, త్రాకేతుః ౩,
మృత్యుబీజౌ కిలాటీ చ తతః మృత్యుబీజః ౪, కిలాటీ (న్) ౫, సుపర్వా
సుపర్వా. ౧౧౮ (న్) ౬ ఇవి వెదురు పేరు.

కచమాలోమరుద్వాహా కచమాలః ౧, మరుద్వాహః ౨, ధూ
ధూమో మంభః శిఖిర్ద్వజః మః ౩, మంభః ౪, శిఖిర్ద్వజః ౫ ఇవి పాగ
పేరులు.

శాఖానగర మావల్లస్తద్వ్య శాఖానగరం (న) అభ్యర్థం యత్ పు
దభ్యర్థం పురాంతరం, ౧౦౯ రాంతరం = సమీపము నందున్న పురమునకు
“శాఖానగరమ”ని అవలః = చెప్పబడు
చున్నది.

అహలర్జలకరంకశ్చజలజం జలకరంకః ౧, జలజం ౨, సూచికా
సూచికాముఖం, ముఖం ౩ ఇవి శంఖము పేరులు.

ఉపజిహ్వికోత్పాదికా చ ఉపజిహ్వాకః ౧, ఉత్పాదికా ౨, వటః
వటరుదేహికాదివీ. ౧౧౦ ౩, ఉద్దేహికా ౪, దివీ (ఈ. నీ) ౫ ఇవి
కొండనాలుక పేరు.

శుల్బ మాదుంబరరక్తం శుల్బం ౧, ఔదుంబరం ౨, రక్తం
ష్లేచ్ఛాస్యం తామ్రకం విడుః ౩, ష్లేచ్ఛాస్యం ౪, తామ్రకం ౫ ఇవి
రాగి పేరు.

దుర్నామా దీర్ఘకోషీ దుర్నామా (న్) ౧, దీర్ఘకోషీ ౨,
పాత్యత్పంకశుక్తి సిన్ధాలికా పంకశుక్తిః ౩, సిన్ధాలికా ౪ ఇవి వస్తుగు
జలగ పేరు.

ఆకాశమూలీ కుత్యణం ఆకాశమూలీ (ఈ. సీ) ౧, కుత్యణం
కుంభికాజలవల్కలం, ౨, కుంభికా ౩ జలవల్కలం ౪ ఇవి నీటి
పాచిపేరు.

శంబూకో జలడింభఃస్యా శంబూకః ౧, జలడింభః ౨, దుశ్చరః ౩,
దుశ్చరః పంకమండుకః ౧౧౨ పంకమండుకః ౪ ఇవి నత్తగుల్ల పేరులు.

ఆటీలకం తర్ల కానాం, స్థ ఆటీలకం (న) ౧, తర్ల కానాం స్థలీషు=
లీషు క్రీడనం మతం, దూడలున్న చోట, క్రీడనం మతం=ఆట
దర్శనాని త్రోడనం చెప్పబడుచున్నది.

యష్టిశ్చబ్దవతీ ధీరైః ఖేఖ శబ్దవతీ ౧, యష్టిః ౨, ఖేఖరకః ౩,
రక్ష ఇతి స్మృతః ౧౧౩ ఇవి ధీరైః = పండితులచే "వేణువు" అని
స్మృతః=తలంపబడుచున్నది.

లేఖాత్రయాంకితం భా త్రిపతాకం ౧, లేఖాత్రయాంకితం =
లం త్రిపతాకం విదుర్బుధాః, మూడు రేఖలుగల, సాలం=నాసలు "త్రిప
తాకమని" బుధాః పండితులు, విదుః =
తెలియుచున్నారు.

అర్ధచంద్రం కర్కరేటం అర్ధచంద్రం ౧, కర్కరేటం ౨, ఆం
విదురంగులితోరణం. ౧౧౪ గులితోరణం ౩ ఇవి మెడబట్టి గెంటుట
పేరు.

సిద్ధజలం చ గృహామ్లమ సిద్ధజలం ౧, గృహామ్లం ౨, అవంతి
వంతిసోమంతుపోదకంశుక్తం, సోమం ౩, తుపోదకం ౪ శుక్తం ౫ ఇవి
బియ్యపుకడుగు పేరులు.

నగ్నాటకనిర్గ్రంథకభందే నగ్నాటకః ౧, నిర్గ్రంథకః ౨, భం
తదిగంబరకానగ్నే. ౧౧౫ దేతః ౩, దిగంబరకః ౪, నగ్నః ౫ ఇవి
దిస్సమొలగల యోగి పేరులు.

కరపాత్రం జలక్రీడా కరపాత్రం ౧, జలక్రీడా ౨, వ్యా
వ్యాత్యుక్తికరపత్రికా, త్యుక్తిః ౩, కరపత్రికా (ఆ-సీ) ౪ ఇవి
జలక్రీడ పేరులు.

శరాణాం పత్రరచనా, పత్రణా (సీ) ౧ శరాణాంపత్రరచ
పత్రణా పరికీర్తితా. ౧౧౬ నా=బాణములకు ఈకలుకట్టుట, పరికీర్తి
తా=చెప్పబడుచున్నది.

పంచభద్రా హయా స్తేయే పంచభద్రః ౧, యే పంచసు అంగేషు
పంచస్వంగేషు పుష్పితాః, పుష్పితాః=ఏవి యైదుఅవయవముల పుష్ప
చిహ్నముగలవో, తే హయాః ఆగుట్ట
ములపేరులు.

యశ్చారణో ముద్గభుజాం వల్లభపాలకః ౧, ముద్గభుజాం=వెనకప
స స్యాద్వల్లభపాలకః. ౧౧౭ ప్పు మొదలగునవి తినుగుట్టములను, యః
చారకః=ఎవడు కాయునో, సః=వాడు.

నిగాలస్థో య ఆవర్తః దేవమణిః ౧, నిగాలస్థః=మెడచెంతను
సహి దేవమణిః స్మృతః, న్న, ఆవర్తః=సుడియేదో, సహి=అని, “దేవ
మణి యని” స్మృతః = చెప్పబడుచున్నది.

తథా వక్షసివాహస్య శ్రీ శ్రీవృక్షకః (పు) ౧, తథా = అటులె,
వృక్షక ఉదాహృతః. ౧౧౮ వాహస్య వక్షసి=గుట్టపురొమ్మనగలసుడి,
ఉదాహృతః=చెప్పబడుచున్నది.

బంధః పలాశపత్రాణాం పత్రపిశాచికా (సీ) ౧, శీర్షే=పైన,
శీర్షే పత్రపిశాచికా పలాశపత్రాణాంబంధః=మోదుగుఆకులు
కప్పినది “గుడిసె” పేరు.

సువసంతకశబ్దేన ఉచ్యతే సువసంతకః ౧, మదనోత్సవః ౨, మద
మదనోత్సవః. ౧౧౯ నోత్సవము ఉచ్యతే చెప్పబడుచున్నది.

కర్వటం ద్విశతగ్రామమ కర్వటం (న) ౧, ద్విశతగ్రామమధ్యే=
గ్రామమనోహరం, రెండువందల గ్రామములమధ్యనుండు,
మనోహరం = మనోజ్ఞమైన, గ్రామం =
గ్రామముపేరు.

తథా చతుశ్శతగ్రామమ ద్రోణముఖం (న) ౧, చతుశ్శతగ్రామ
ధ్యే ద్రోణముఖం విదుః మధ్యే=నాలుగువందల గ్రామములమధ్య
నున్న (గ్రామమని) విదుః = తెలిసికొను
చున్నారు.

యద్యాత్రామంగలం సా అప్రతిరథం ౧, యాత్రామంగళంయ్య
మ తదప్రతిరథం విదుః, త్ సామ=యాత్ర యందు చదువబడు మం
గళకరమగు సామవేదమేదికఱవో అని,
విదుః=తెలిసికొనుచున్నారు.

శాలా ప్రాసాదశిఖరే చం చంద్రశాలా (సీ) ౧, ప్రాసాదశిఖరే=
ద్రశాలేతి కీ ర్తితా. ౧౨౧ మేడపై నున్న, శాలా=భవనము, "చంద్ర
ఇత్యర్థశ్లోకావధిః శాలయని" కీ ర్తితా=కీ ర్తింపబడుచున్నది.

తలినం తుచ్చమిత్యాహం తలినం ౧, తుచ్చం ౨ ఇవి నీచమైన
దానిపేరులు.

గృహాశ్చా గృహకచ్చపః, గృహాశ్చా ౧, గృహకచ్చపః ౨ ఇవి
తిరుగలిపేరు.

ఖసంచారిపురం సౌధం ఖసంచారిపురం ౧, సౌధం ౨ ఇవి
మేడపేరులు.

రథ్యాపాంశుకులీభవేత్. రథ్యా ౧, పాంశుకులీ (ఈసీ) ౨.
ఇవి రాజమార్గము పేరులు.

ఏకనటః స్యాత్కథకో కథకః (పు) ఏకనటః స్యాత్ = ఒక
నటునిచే చెప్పబడు రూపకవిశేషము.

భండశ్చాటుపటుఃస్తృతః, భండః (పు) చాటుపటుః స్తృతః =
చాటూక్తులలో నేర్పరియనబడును.

మక్షికాభస్మరాలీప్యాత్ మక్షికా ౧, భస్మరాలీ ౨ ఇవి ఈగ
పేరులు.

పాంశురోదంశకఃస్తృతః. పాంశురః ౧, దంశకః ౨ ఇవి అడవి
యీగపేరు.

దేవోద్యానం తు వైభ్రా జం దేవోద్యానం ౧, వైభ్రాజం ౨ ఇవి
దేవాలయమువెనుక నుండుతోట.

దీపాలీ దీపశృంఖలా, దీపాలీ ౧, దీపశృంఖలా ౨ ఇవి దీప
పంక్తిపేరు.

సుకుమారేఽపిసోమాలం సోమాలః (పు) ౧, సుకుమారే=సుకు
మారునిపేరు.

విఘమే స్థపుటం విదుః. స్థపుటః (పు) ౧, విఘమే=కృత్రిమమైన
వాడని, విదుః=తెలిసికొనుచున్నారు.

ద్రుణహః ఖడ్గపిఠానం ద్రుణహః ౧, ఖడ్గపిఠానం ౨ ఇవి
కత్తిపేరులు.

సారిణీ చ ప్రణాలికా,

సారిణీ (ఈ. సీ) ౧, ప్రణాలికా ౨.
ఇవి తూపురాశిపేరులు.

యజ్ఞస్థానం యజ్ఞవాట

యజ్ఞస్థానం ౧, యజ్ఞవాటః ౨ ఇవి
యజ్ఞముచేయుచోటుపేరు.

స్త్రస్తా ధనపిశాచికా.

స్త్రస్తా ౧, ధనపిశాచికా ౨ ఇవి ఆశ
పేరులు.

స్త్రుతాబాల్వంగిరిర్వారు

బాల్వంగిః ౧, ఇర్వారుః ౨ ఇవి దోస ?
కాయపేరులు.

స్ఫుటిరిర్వారుశుక్తికా,

స్ఫుటిః ౧, ఇర్వారుశుక్తికా ౨ ఇవి
పగిలిన దోసకాయపేరులు.

నాటామ్ర స్థిమిషస్నేటుః,

నాటామ్రః ౧, తిమిషః ౨, నేటుః ౩.
ఇవి నాటామ్రమను ఫలవిశేషము పేరులు.

కోమాసికా తు జాలికా.

కోమాసికా ౧, జాలికా ౨ ఇవి వల
కుఁ బేరులు.

పుంజాతుకః ఫలేలాంకు

పుంజాతుకః ౧, ఫలేలాంకుః ౨ ఇవి
జీవనవృక్షముపేరులు.

స్త్రుణతా ధనురిష్యతే,

త్రుణతా ౧, ధనుః ౨ ఇవి ధనువు
పేరులు.

కై రాతో దోర్గ్రహతా
మాః

కై రాతః ౧, దోర్గ్రహః ౨ ఋతుః ౩
ఇవి బలవంతుడగు పురుషుడు.

సింఘాణం కాచభాజనమ్.

సింఘాణం ౧, కాచభాజనం ౨ ఇవి
గాజుగిన్నెపేరులు.

దర్వటో దండవాదీ స్యా

దర్వటః ౧, దండవాదీ (న్) ౨ ఇవి
రాజదండము తెలుపువాని (దండవాది)
పేర్లు.

స్తేనః శంకితవర్ణకః,

స్తేనః ౧, శంకితః ౨ ఇవి దొంగపేర్లు.

ప్రారబ్ధిః కరిబంధః స్యాత్

ప్రారబ్ధిః ౧, కరిబంధః ౨ ఇవి ఏనుగును
కట్టు కొయ్యపేరులు.

కష్టస్థానం తు వారకమ్.

నం ౧, వారకం ౨ ఇవి కష్టము
కలిగించు తావుపేరులు.

- భోగావలీ వందిపాతః భోగావలీ ౧, వందిపాతః ౨ ఇవి
స్తోత్రపాతముపేరులు.
- నేతుః పూరణపిండలౌ, నేతుః ౧, పూరణపిండలీ ౨ ఇవి నేతు
పుపేరులు.
- దేవద్రోణీ దేవయాత్రా దేవద్రోణీ ౧, దేవయాత్రా ౨ ఇవి
పుణ్యక్షేత్ర యాత్ర పేరులు.
- శూనాథోజిహ్వాకామతా. శూనా ౧, జిహ్వాకా ౨ ఇవి ఉలుఖల
ము మొదలగు అయిదుపాపములపేరులు.
- పాలిః సముత్థితశ్శశ్రు పాలిః ౧ సముత్థితశ్శశ్రు = మొలచిన
గడ్డముగల ఆడుది.
- ర్షరుండోచ్చలలాటికా, మరుండః ౧, ఉచ్చలలాటికా ౨ ఇవి
పెద్దకనుబొమ్మలుగలదానిపేరు.
- రాకాదృష్టరజాః కన్యా రాకా ౧, దృష్టరజాః కన్యా = రజస్వ
లయైన స్త్రీ.
- పోటాస్త్రీపుంసలక్షణా. ౨౩౦ పోటా (సీ) స్త్రీ పుంసలక్షణా = పురుష
లక్షణములు స్త్రీలక్షణములుగల స్త్రీపేరు.
- మహాత్తరో గ్రామకూటా మహాత్తరః ౧, గ్రామకూటః ౨ ఇవి
గొప్పవానికిపేర్లు.
- మర్తరోఽవ్యక్తనిస్సవనః, మర్తరః ౧, అవ్యక్తనిస్సవనః ౨ ఇవి
అస్పష్టధ్వనిపేరులు.
- శివాలయః పితృవనం శివాలయః ౧, పితృవనం ౨ ఇవి శ్శశా
నముపేర్లు.
- చితాకాష్ఠమతీచిటిః. చితా ౧, కాష్ఠమతీ ౨, చిటిః ౩ ఇవి
కాష్ఠముపేరులు.
- కర్ణవంశో భవేంతంచః కర్ణవంశః ౧, మంచః ౨ ఇవి మంచము
పేర్లు.
- శ్రీగ్రహః శకునిప్రపా, శ్రీగ్రహః ౧ శకునిప్రపా ౨ ఇవి
పక్షులకు నీరుపోయుకాల.
- తాంబూలదో వాగులికః తాంబూలదః ౧ వాగులికః ౨ ఇవి
తాంబూలము లిచ్చువానిపేరులు.

సురభిః ఫాల్గునానుజః.

సురభిః ౧, ఫాల్గునానుజః ౨ ఇవి వసంత
కాలము పేరులు.

తాంబూలరాగో మసుర

తాంబూలరాగః ౧, మసురః ౨ ఇవి
తాంబూలరాగము పేరులు.

స్తరువారిః కృపాణకః,

తరువారిః ౧, కృపాణకః ౨ ఇవి ఖడ్గము
పేరులు.

స్వాగతం కుశలప్రశ్నః

స్వాగతం ౧ కుశలప్రశ్నః ౨ ఇవి కుశ
లప్రశ్నము పేరులు.

సామీచీవందనా మతా.

సామీచీ ౧, వందనా ౨ ఇవి స్తుతి
పేరులు.

సముద్గః సంపుటో జ్ఞేయో

సముద్గః ౧, సంపుటః ౨ బరిణెపేరు.

హయస్కంధో హయ

హయస్కంధః ౧, హయచ్ఛటా ౨
గుట్టముమూపుజూలుపేరు.

చ్చటా

పిండారో మహిషీపాలే

పిండారః ౧, మహిషీపాలే = గేదెలఁ
గాయువాడు.

మసూరే చ గభోలికః.

మసూరః ౧, గభోలికః ౨ చిటుసెనగలు.

కాహలీ తరుణీ ప్రోక్తా

కాహలీ ౧, తరుణీ ౨ యావనవంతు
రాలు.

ఛురా తు కథితా సుధా,

ఛురా (నీ) ౧, సుధా ౨ సున్నము.

కాంపిల్లికా రోచనికా

కాంపిల్లికా ౧, రోచనికా ౨ గోరో
జన విశేషము పేరులు.

కాలికా వస్కరాటికా.

కాలికా ౧, వస్కరాటికా ౨ తేలు.

కాలికా క్షీరకీటః స్యాత్

కాలికా ౧ క్షీరకీటః ౨ పాలతోని
పుడుగు. యుష్ట ప్రయోగ

ఖండపాలస్తు ఖాండికః

ఖండపాలః ౧, ఖాండికః ౨ బిళ్ల
కుడుము. నిర౧.

పాంశురః పీతసర్పి స్యాత్

పాంశురః ౧, పీతసర్పి ౨ మాటి
వాడు. భేదేవాదు ౧ ౧౧ చిట్టెవాడు

ధల్లలో రోమశః స్మృతః.

ధల్లలః ౧, రోమశః ౨ దేహమునిండ
రోమములు గలవాడు.

పూగపాత్రే ఫరువకం	పూగపాత్రం ౧, ఫరువకం ౨ పోకలు పెట్టు పల్లెము.
కబంధో రుండ ముచ్చ్యతే	కబంధః ౧, రుండం ౨ తలలేని మొం డెము. (తల)
తూలికా స్యా న్నవతికా,	తూలికా ౧, నవతికా ౨ బొమ్మలు వేయు కుంచెపేరు.
స్యానమూస్యముచ్చ్యతే.	స్యానం ౧, ఆలస్యం ౨ ఆలస్యము పేరు.
భాజనే కమతం ప్రోక్తం పుణ్యశ్లోకో నలో మతః.	భాజనం ౧, కమతం ౨ భిక్షాపాత్రము. పుణ్యశ్లోకః ౧, నలః ౨ నలమహా రాజు.
గౌరవే ప్రతిపత్తిః స్యా ద్భారిః పథికసంహతిః	గౌరవః ౧, ప్రతిపత్తిః ౨ గౌరవ భావము.
యామకిన్యపి యామిస్త్రీ	యామకిని ౧, యామిస్త్రీ ౨ గస్తీ తిరుగు స్త్రీపేరు.
హాఫికా చోపపుష్పికా.	హాఫికా ౧, ఉపపుష్పికా ౨ ఆవలింత పేరు.
వాతపుత్రే విటధరా	వాతపుత్రః ౧, విటధరీ ౨ మహాధూ ర్వుడు.
నిర్దాల్యం నిర్దలం మతం.	నిర్దాల్యం ౧, నిర్దలం ౨ పరిశుద్ధ మైనది.
ఇంద్రాసనేమతా గుంజా	ఇంద్రాసనం ౧, గుంజా ౨ చౌటిపట్టు పేరు.
గులుంభో గుచ్చకో మ తః,	గులుంభః ౧, గుచ్చకః ౨ పూలగుత్తి,
భోగావాసో వాసగృహం	భోగావాసః ౧, వాసగృహం ౨ శయ నగృహము.
మేంతో హస్తీపకః స్తృతః.	మేంతః ౧ హస్తీపకః ౨ మావటివాడు.
మాయూః పలాగ్నిః పల లం జ్వరస్యా	మాయూః ౧, పలాగ్నిః ౨, పలలం ౩, జ్వరం ౩ పైత్యము.

దజీర్ణమంత్రేథమి రామయ
శ్చ.

తృప్తిశ్చ సాహిత్యముదం
తికా స్యాత్

క్షుత్తారికా భోగశా
చికా చ. ౧౦౧౧

మోగో జలవరంటఃస్యా

త్కణా కుంభీరమక్షికా,

వహలం వార్భటః పోత

స్తరాలుశ్చాహిపుత్రకః.

కాహలస్తు మహానాదో

మార్దంగం పత్తనం విదుః

స్యాదరిత్రం తరిరథ
పాత్రపాలస్తులాధటః.

కాకినీ పణతుర్యాంశే

జ్వలదంగార ఉల్టుకం,
అయనం చ స్వభావః స్యా

స్తంజికా వారసుందరీ.

నీలమణిర్నసారః స్యా

మిరామయః ౧, అజీర్ణమంత్రే=అజీర్ణ
మంత్రము.

తృప్తిః ౧, సాహిత్యం ౨, ఉదంతికా
3 తృప్తివేర్లు.

క్షుత్ ౧, క్షుత్తారికా ౨, (సీ) 3 భోగ
విశాచికా ఆశలిపేరులు.

మోగః ౧, జలవరంటః ౨ జలవసంత
మనువ్రణము.

కణా ౧, కుంభీరమక్షికా ౨ నూటి
పట్టుఈగ.

వహలం ౧, వార్భటః ౨, పోతః 3
పడవపేరులు.

తరాలుః ౧, అహిపుత్రకః ౨ నౌకా
విశేషము.

కాహలః ౧, మహానాదః ౨ పెద్ద
ధక్కాపేరు.

మార్దంగం (న) ౧ పత్తనం ౨ పట్ట
ణముపేరు.

అరిత్రం ౧, తరిః ౨ ఓడతెడ్డు.
పాత్రపాలః ౧, తులాధటః ౨ తక్కి
డ దండె

కాకినీ ౧, పణతుర్యాంశే=కర్ష మెత్తు
తామ్రనాణెములో నాలుగవ భాగము.

జ్వలదంగారః ౧ ఉల్టుకం ౨ కొటివి.
అయనం ౧, స్వభావః ౨ స్వభావము

వేర్లు.

మంజికా ౧, వారసుందరీ ౨ ఇవి
వేశ్యపేరులు.

నీలమణిః ౧, మసారః ౨ ఇవి ఇంద్ర
నీలముపేరులు.

ద్వంజా పాతహిశామతా	గుంజా ౧, పాతహిశా ౨ పూసల గురువింకపేరు.
భార్యా పాణిగృహీతీ చ	భార్యా ౧, పాణిగృహీతీ (ఈ నీ) ౨ ఇవి భార్యపేరులు
దుకూలం తౌమ ముచ్యతే.	దుకూలం ౧, తౌమం ౨ ఇవి పట్టు బట్ట.
గ్రంథస్య నిర్జితౌ శయ్యా వధూటీ వధుటీజనే	శయ్యా(ఆ. నీ) ౧ గ్రంథనిర్జాణవిధము. వధూటీ, (నీ) ౧ వధుటీ ౨ ఆడుది.
బందిచారో మాచలస్యా	బందిచారః ౧, మాచలః ౨ కారా గృహములోని దొంగపేర్లు.
త్కుంభిలస్సంధిహారకః.	కుంభిలః ౧, సంధిహారకః ౨ కన్నపు దొంగపేరు.
అభ్రము స్త్వభ్రనాగస్య కుముదస్య తు పింగళా,	అభ్రముః ౧ విరావతము భార్యపేర్లు. పింగళా ౧, కుముదమను దిగ్గజపత్ని పేరు.
అంగనా వామనస్య స్యా	అంగనా ౧, వామనమను దిగ్గజము భార్యపేరు.
దంజనస్యాంజనావతీ.	అంజనావతీ ౧, అంజనమను దిగ్గజ భార్యపేరు.
కపిలా పుండరీకస్య	కపిలా ౧, పుండరీక దిగ్గజము భార్య పేరు.
అనుపమా సుప్రతీకస్య	అనుపమా ౧ సుప్రతీకము భార్య పేరు.
శేషస్య తామ్రకర్ణి చ శుభ్రదంతీ సార్వభౌమ	తామ్రకర్ణి ౧ శేషదిగ్గజపత్ని పేరు. శుభ్రదంతీ ౧ సార్వభౌమమను దిగ్గజ పత్ని పేరు.
స్య. ౧౮౮	
సేవా చాటూక్తి రాలో	సేవా ౧, చాటూక్తిః ౨, ఆలోకః ౩ సేవచేయుట.
కో2	
మతోగంత్రిరథః స్త్పతః,	అమతః ౧, గంత్రిరథః ౨ పెంటమో యుబండిపేర్లు.

చిపిటో థాన్యచమసః
ఖాజికో లాజి ఉత్తుమః.

అభ్యాసో గుణనీయఃస్యా

న్యాః పత్రశిరా మతా.

భాతో దేవలకఃఖ్యాతః
భేటకం వసునందకే
పురందరా తు సురలా

కావేరీ చార్ధజామ్నావీ,

కౌముదః కార్తికోమాసః

సౌభిక స్త్వింద్ర జాలికః.

ప్రహేలకం వాచనకం

వీక్షావన్న సప్తిస్థయః,
కుటలం పటలం నీవ్రం

వీధీగృహతటీమతాగిగి
సర్వవేశి నటః ప్రోక్తో
మందాక్షే తు నటాంతి

కా,

మృత్యులీ కుతికః ప్రోక్తో

శాలూరో వృష్టిభూః

ప్రవః.

౧౫౩

చిపిటః ౧, థాన్యచమసః ౨ అటుక్కులు.
ఖాజికః ౧, లాజి ౨, ఉత్తుమః ౩
పేలాలు.

అభ్యాసః ౧, గుణనీయః ౨ అలవాటు
పేరు.

మూః ౧, పత్రశిరా ౨ మకరికా
పత్రాదులు.

భాతః ౧, దేవలకః ౨ పూజారివాడు
భేటకం ౧, వసునందకః ౨ డాలు.

పురందరా (నీ) ౧, సురలా ౨ గంగా
నది.

కావేరీ ౧, అర్ధజామ్నావీ ౨ ఇవి కా
వేరినదిపేరులు.

కౌముదః ౧, కార్తికః ౨ ఇవి కార్తిక
మాసముపేరులు.

సౌభికః ౧, ఇంద్రజాలికః ౨ ఇవిగార
డివాని పేర్లు.

ప్రహేలకం ౧, వాచనకం ౨ గూఢా
ర్థకాన్యము.

వీక్షావన్నః ౧, విస్థయః ౨ ఆశ్చర్యము
కుటలం ౧, పటలం ౨, నీవ్రం ౩
ఇంటిమారు.

వీధీ(ఈ.నీ.) ౧, గృహతటీ ౨ బజారు.
సర్వవేశీ (న్.పు) ౧, నటః ౨ నర్తకుడు.
మందాక్షః ౧, నటాంతికా ౨ సిగ్గు.

మృత్యులీ (న్. పు) కుతికః ౨. కుష్టు
వ్యాధి.

శాలూరః ౧, వృష్టిభూః (ఘ.పు) ౨,

ప్రవః ౩ కప్ప.

స్వేదః సిప్రస్తమరస

స్వేదః ౧, సిప్రః ౨, తమరసః ౩ ఇవి చెమటపేరులు.

స్వక్ష్మృష్పం తు త్వగం-
కురః,

త్వక్ష్మృష్పం ౧, త్వగంకురః ౨ గగుర్పాటు.

నవోధా నవవారికా

నవోధా ౧, నవవారికా ౨ ముగ్ధనాయిక.

దిక్-రీ నవయశావనా.

దిక్-రీ (ఈ. సీ) నవయశావనా ౨ సూతనయశావనవతి.

సౌవార్చలే చ రుచకం

సౌవార్చలః ౧, రుచకం ౨ సౌవార్చలవణము.

హింగులే రక్తపారదం,

హింగులం ౧, రక్తపారదం ౨ ఇంగిలీకము.

రక్తోపలం శైరికే చ

రక్తోపలం ౧, శైరికం ౨ శైరికథాతువు.

పారదే సూతకం విదుః.

పారదం ౧, సూతకం ౨ ఇవిపాదరసముపేర్లు.

సాశూకః కంబలః ఖ్యాత

సాశూకః ౧, కంబలః ౨ కంబడి.

ఈమాత్వక్కుండురో వ్ర

ఈమా ౧, త్వక్కుండురః ౨ వ్రణః ౩ వ్రణము.

ణః,

కషటః పారిహర్యః స్వాత్

కషటః ౧, పారిహర్యః ౨ మోసము.

ఈర్ష్యాలుః కుహనః స్త్రృ

ఈర్ష్యాలుః ౧, కుహనః ౨ ఇవి అసూయాపరునిపేరులు.

తః.

౧౫౬

ఋణమోక్షే విగణనం

ఋణమోక్షం ౧, విగణనం ౨ ఋణవిముక్తి.

లగ్న కే ఋణమారణః,

లగ్న కః ౧, ఋణమారణః ౨ పూటకాపు.

భిక్షాశిత్వం తు పైశు

భిక్షాశిత్వం ౧, పైశువ్యం ౨ భిచ్చముతో బ్రదుకుట.

నన్యం

మండః పిచ్చాంధస స్తథా.

మండః ౧, పిచ్చాంధసః ౨ గంజిపరకపేరు.

వాయుకేతుః ఊరికణః

వాయుకేతుః ౧, ఊరికణః ౨ ధూరి.

స్వా

దాస్ఫాలే ఝలఝలా

ఆస్ఫాలః ౧, ఝలఝలా ౨ ఏనుగు
చెవి కొట్టుకొనుట.

నష్టాష్టిసూత్రేలోప్తంస్వా

లోప్తం ౧ ఇది నష్టాష్టిసూత్రే =
దొంగిలింపబడినసాము.

ద్యాప్యయానం శిబీరథః.

యాప్యయానం ౧, శిబీరథః ౨ పల్లకి.

మల్లయాత్రామాల్లవీప్వా

మల్లయాత్రా (అ.నీ) ౧ మాల్లవీ ౨
మల్లురుయుద్ధమున కేగుట.

నిర్భర్తనమలక్తకః.

నిర్భర్తనం ౧, అలక్తకః ౨ లక్క.

కాశలికా ప్రాభృతక

కాశలికా ౧ ప్రాభృతకం ౨ కానుక.

మట్టకం లాసకం విదుః,

మట్టకం ౧, లాసకం ౨ గృహశిరో
భాగము.

స్వదోషాచ్ఛాదనం మక్ష

స్వదోషాచ్ఛాదనం ౧, మక్షః ౨ ఇవి
తనతప్పు కప్పిపుచ్చుటకు పేరులు.

శుక్లీ స్వాన్తలకారికా.

శుక్లీ ౧, మలకారికా ౨ పాయిషేరు.

వాతాశ్వో భూమిపక్షః

వాతాశ్వః ౧, భూమిపక్షః ౨ కుల
నాశ్వము.

స్వా

ద్వారుర్విజయకుంజరః,

దారుః ౧, విజయకుంజరః ౨ రాజె
క్కు ఏనుగు.

ప్రభాతే గోసగోసర్గావం
జనీలేపకామినీ.

ప్రభాతం ౧, గోసః ౨, గోసర్గః ౩
వేకువకాలము.

ఉత్కటో గండకుసుమం

ఉత్కటః ౧, గండకుసుమం ౨, హస్తీ
మదము.

సిద్ధ సౌమేధికో మతః,

సిద్ధః ౧, సౌమేధికః ౨, మంచిమేధగల
వాడు.

వృషాకపిః శిఖి శుష్కా

వృషాకపిః ౧, శిఖి (న. పు) ౨, శుష్కా
౩ అగ్ని.

భస్మ పార్లుటమర్లుటం.

భస్మ ౧, పార్లుటం ౨, త్రిమర్లుటం ౩
బూడిదె.

[ఉష్ణ)వాసీమీరథో ద్యుష్ణ) గంత్రలఘ్వీ ద్యవేశిరా]

(?)

కృకణః కృమిరుద్దిష్టః

కృకణః ౧, కృమిః ౨ ఇవి పురుగు పేరులు.

శకృత్కీటేనన్యకారుకా.

శకృత్కీటః ౧, అన్యకారుకా ౨ ను లిపురుగులు! మలభక్షణచేయు పురుగులు.

భారవాహాః భారికఃస్యా

భారవాహాః ౧, భారికః ౨ బరువుమో యు కూలివాడు.

స్కంధచాపా విహంగి

స్కంధచాపః ౧, విహంగికా ౨ కా వడిబద్ధ.

కా. ౧౬౩

ఉన్నతోఽజగరః ప్రోక్తో

ఉన్నతః ౧, అజగరః ౨ ఇవి కొండ చిలువపేరులు.

ద్విముఖాహిరహిరణిః,

ద్విముఖాహిః ౧, అహిరణిః ౨ ఇవి రెండు తలలపాము పేరులు.

పురోటిః పురసంస్కారే

పురోటిః ౧, పురసంస్కారః ౨ నగ రాలంకారము.

హట్టీ పురతటి మతా.

హట్టీ ౧, పురతటి ౨ అంగడివీధి.

మృణాళినీ పుటకినీ

మృణాళినీ(ఈనీ)౧, పుటకినీ ౨ పద్మలత.

స్థాసకో బుద్బుదోభవేత్,

స్థాసకః ౧, బుద్బుదః ౨ ఇవి నీటి బుడగ పేరులు.

కలాచికా ప్రకోష్ఠః స్వా

కలాచికా ౧, ప్రకోష్ఠః ౨ మోచే యినుండి మణికట్టుపఱకు.

ధస్తపృచ్ఛస్తు కన్యశమ్.

హస్తపృచ్ఛః ౧, కన్యశమ్ ౨ హస్తా వయవములు (వ్రేళ్లు)

ఉత్సాహః సూత్రతంతుః

ఉత్సాహః ౧, సూత్రతంతుః ౨ మం గళసూత్రము

స్వా. త్పిండిరో నీరసఃస్పృతః

పిండిరః ౧, నీరసః ౨ ఇవి పారహీన మైన దానిపేరులు.

హరిణహృదయో భీరుః

హరిణహృదయః ౧, భీరుః ౨ ఇవి పిరి కివానిక పేరులు.

సందేశోక్తిస్తు వాచికం.
శాలాజిరో వర్ధమానం
కుసీదం తు కలాంబికా,

సందేశోక్తిః ౧, వాచికం ౨ సంవాదము.
శాలాజిరః ౧, వర్ధమానం ౨ మూకుడు.
కుసీదం ౧, కలాంబికా ౨ అప్పు

ఇచ్చుట.

చర్వా తలప్రహరః స్వా

చర్వా ౧, తలప్రహరః ౨ చెంపదెబ్బపేరు.

తక్కర్కరం ముద్గరం
విదుః. ౧౬౭

తక్కరం ౧, ముద్గరం ౨ ఆయుధవిశేషము (ఇనుపగుదియ.)

గోష్ఠాగారేఽపి గంజః స్వా
చ్చింతావేశ్శని దార్వటం

గంజః ౧, గోష్ఠాగారే=ఖజానాకొట్టు.
దార్వటం ౧, చింతావేశ్శని=రహస్యాలోచనగృహము.

మానగ్రంధిర్భవేన్మతు

మానగ్రంధిః ౧, మంతుః ౨ అపరాధము.

ర్నిష్కుటో గృహవాటి
కా. ౧౬౮

నిష్కుటః ౧, గృహవాటికా ౨ గృహమందలితోట.

శైలస్య కటకే దంత
స్తద్దినం ప్రతివాసరే,
సూత్ర మేవ సూత్రతంతుః
కృశరాపి తిరోదనే. ౧౬౯

దంతః ౧, శైలస్య కటకే=కొండచరియ.
తద్దినం ౧, ప్రతివాసరే=ప్రతిదివసము.
సూత్రం ౧, సూత్రతంతుః ౨ జందెము.
కృశరా ౧, తిరోదనే ౨ నువ్వులపులగము.

స్వాదాసవోఽపి కురసః
సరకం మద్యభాజనే,
నిశ్చుక్కణం దంతశాణం

ఆసవః ౧, కురసః ౨ మద్యము.
సరకం ౧, మద్యభాజనే=కల్లుకుండ.
నిశ్చుక్కణం ౧, దంతశాణం ౨ పండ్లపొడి పేరు.

గోగ్రంధిః శుష్కగోమయే.
యే.

గోగ్రంధిః ౧, శుష్కగోమయే=ఎండిన ఆవు పేడపేరు.

అష్టాపదం నయవీతీ

అష్టాపదం ౧, నయవీతీ ౨ సాగరముపాలి.

నయస్తు జతుపుత్రకః

నయః ౧, జతుపుత్రకః ౨ ద్యూతవిశేషము.

విందుతంత్రః ఫవేదతుః విందుతంత్రః ౧, అతుః ౨ పాచికలు.
పాంచాలీ శాలిశృంఖలా. పాంచాలీ ౧, శాలిశృంఖలా ౨ సొగ
టాల సారె.

ప్రస్తార తలినం శయ్యా ప్రస్తారః ౧, తలినం ౨, శయ్యా ౩
శయ్య.

రోమగుచ్చః ప్రక్షీర్ణకం, రోమగుచ్చః ౧, ప్రక్షీర్ణకం ౨ చామ
రము.

శివా లోపాశికా జ్ఞేయా శివా ౧, లోపాశికా ౨ ఆడునక్క.
సరమా తుంబురీ శునీ. సరమా ౧, తుంబురీ ౨, శునీ ౩ ఆడు
కుక్క.

పాదాంగదీ హంసకః స్యా పాదాంగదీ ౧, హంసకః ౨ కాలికడి
యము.

ప్రతికర్త ప్రసాధనం, ప్రతికర్త ౧, ప్రసాధనం ౨ మకరికా
పత్రరచన.

కర్ణపాలీ తు కర్ణాందూ కర్ణపాలీ ౧, కర్ణాందూః ౨ చెవికమ్మ
పేరు.

రంగులీయకమూరికా. అంగులీయకం ౧, ఊర్తికా ౨ ఉం
గరము.

ఖాతభూః ప్రతికూపః స్యా ఖాతభూః ౧, ప్రతికూపః ౨ అగడ్త.
ల్లంఖా స్యాద్వాటశృంఖలా, లంఖా ౧, వాటశృంఖలా ౨ త్రోవ
నడ్డగించు గేటు.

కంధరా తోరణం కంటి కంధరా ౧, తోరణం ౨, కంటి ౩
కంటె పేరులు.

సూత్రాలీ గలమేఖలా. సూత్రాలీ ౧, గలమేఖలా ౨ కంఠ
సూత్రము.

శాసనం ధర్మకీలః స్యా శాసనం ౧, ధర్మకీలః ౨ రాజశాసనము
సకృతం ౧, శూద్రశాసనం ౨ శూ
ద్రుని ఆజ్ఞ.

వట్టాలికా క్షప్తకీలా వట్టాలికా ౧, క్షప్తకీలా ౨ వ్యవస్థా
పత్రము.

సిందూరం రక్తశాసనమ్. సిందూరం ౧, రక్తశాసనం ౨ సిందూరముపేర్లు.

రాసస్తు గోదుహంక్రీడా రాసః ౧, గోదుహం ౨ క్రీడా ౩ గోపాలురక్రీడావిశేషము.

గీతిః పారావతీ తథా, గీతిః ౧, పారావతీ ౨ గోపకులగీతము.
వేణుర్యవఫలో వంశో వేణుః ౧, యవఫలః ౨ వంశః ౩ వెదురుపేరు.

నవీనే నవకాలికా. ౧౭౬ నవకాలికా ౧ నవీనే=క్రోత్తగచేసినది.
ముఖఘంటా హులహులీ ముఖఘంటా ౧, హులహులీ ౨ స్త్రీల మంగళజనకమగు ముఖశబ్దము.

తలాచీనలపట్టికా తలాచీ ౧, నలపట్టికా ౨ కిక్కనగడ్డి చాప.

నీపాథ రాకదంబః స్వా నీపః ౧, ధరాకదంబః ౨ మొగలుకడి మిచెట్టు.

వీరభద్రస్తు వీరణం. వీరభద్రః ౧, వీరణం ౧ అవురుగడ్డి.
ఖడ్గటస్తు బృహత్కాశం ఖడ్గటః ౧ బృహత్కాశం ౨ పెద్ద రెల్లు.

కోశాంగమిత్కటం విదుః కోశాంగం ౧, ఇత్కటం ౨ కోశాంగమునకు పేరు.

గంఢీరస్తు సమంతః స్వా గంఢీరః ౧, సమంతః ౨ ఏరువంగ చెట్టు

స్త్రీజేరం వారివాలకమ్. స్త్రీజేరం ౧, వారివాలకం ౨ కురుపేరు.
శితోత్పలం గంధసోమం శితోత్పలం ౧, గంధసోమం ౨ తెల్ల కలువ.

హరిమంథోఽతిముక్తకః, హరిమంథః ౧, అతిముక్తకః ౨ నెమ్మి చెట్టు.

కర్కారుకస్తు కాలింగః కర్కారుకః ౧, కాలింగః ౨ పొచ్చు చెట్టు.

శృంగాటో జలకంటకః. శృంగాటః ౧, జలకంటకః ౨ కూరి కూర.

హిలమోచీ జలబ్రహ్మీ హిలమోచీ ౧ జలబ్రహ్మీ ౨ తీగ
బచ్చలి.

వాయసీ కాకమాచికా, వాయసీ ౧, కాకమాచికా ౨ కా
మంచి చెట్టు.

పున్నాగః కేసరశ్చైవ పున్నాగః ౧, కేసరః ౨ సురపాన్న
చెట్టు.

చాంపేయో నాగకేసరః చాంపేయః ౧, నాగకేసరః ౨ నాగ
కేసర వృక్షము.

స్వాద్దోలికా చ హిందో దోలికా ౧, హిందోలా ౨ ఉయ్యాల
పేరులు.

లావణ్యం లవణం మతమ్. లావణ్యం ౧, లవణం ౨ ఉప్పుపేరు.
సుఖాశో రాజతిమిషః సుఖాశః ౧, రాజతిమిషః ౨ సుఖ
మగు భోజనము.

కటుగో రాజసర్వపః కటుకః ౧, రాజసర్వపః ౨ ఆవాల
లో భేదము.

సితమాషో రాజమాషో సితమాషః ౧, రాజమాషః ౨ అల
చందలు.

మసూరో ప్రీహికాంచనః మసూరః ౧, ప్రీహికాంచనః ౨ చిలు
సెనగలు.

మధుక్షీరస్తు ఖర్జూరః మధుక్షీరః ౧, ఖర్జూరః ౨ కర్జూరపు
చెట్టు.

శాలః శంకుతర్కతః శాలః ౧, శంకుతరుః ౨ ఏపెచెట్టు.
ముస్తో రాజకశేరుః స్యా ముస్తః ౧, రాజకశేరుః ౨ తుంగ
ముస్తే.

ద్రాహిణశ్చందనద్రుమః రోహిణః ౧, చందనద్రుమః ౨ గం
ధపు చెట్టు.

కాకమద్గుర్జలరంకః కాకమద్గుః ౧, జలరంకః ౨ వాలు
కొంగ.

కోయష్టిగ్జలకుక్కుభః కోయష్టిః ౧, జలకుక్కుభః ౨ జల
చరపక్షివిశేషము.

వర్తికా విష్ణులింగీ స్యా	వర్తికా ౧, విష్ణులింగీ ౨ మీలవల్లంకి పిట్ట.
ద్వనాఖు శ్శశకః స్త్రుతః, తామ్రకృమి రింద్రగోపా	వనాఖుః ౧, శశకః ౨ కుందేలు. తామ్రకృమిః ౧, ఇంద్రగోపః ౨ ఆర్ద్రపురుగు.
గృహగోధా గృహలికా. దివాంధోహరినేత్రః స్యా	గృహగోధా ౧, గృహలికా ౨ బల్లి. దివాంధః ౧, హరినేత్రః ౨ గుడ్లగూబ.
ద్దోనందీ లక్ష్మణా మతా, కురంకురః పుష్కరాభ్యో	గోనందీ ౧, లక్ష్మణా ౨ ఆడుబెగ్గురుపక్షి. కురంకురః ౧, పుష్కరః ౨ మగబెగ్గురుపక్షి.
వాతులి స్తరుతూలికా.	వాతులిః ౧, తరుతూలికా ౨ సుడిగాలి.
కోలపుచ్చస్తు కంకః స్యా ద్గర్గాటో యోగనాలికః.	కోలపుచ్చః ౧, కంకః ౨ రాంబందు. గర్గాటః ౧, యోగనాలికః ౨ మత్స్యవిశేషము.
గ్రామ్యమద్ధరికా శృంగీ	గ్రామ్యమద్ధరికా ౧, శృంగీ ౨ బొమ్మడాయిచేప.
రాజశృంగస్తు మద్ధరః,	రాజశృంగః ౧, మద్ధరః ౨ మత్స్యవిశేషము.
పంకగ్రాహస్తు మకరః శఫరః శ్వేతకోలికః.	పంకగ్రాహః ౧, మకరః ౨ మొసలి. శఫరః ౧, శ్వేతకోలికః ౨ బేడిసచేప.
చింగటస్తు మహాశల్కః	చింగటః ౧, మహాశల్కః ౨ చింగటమత్స్యము.
పోతాథానం జలాండకం	పోతాథానం ౧, జలాండకం ౨ చిలుమీలగుంపు.
ఫలకీతు చిత్రఫలీ	ఫలకీ ౧, చిత్రఫలీ ౨ నడగడ్డిలోనిచేప.
మత్స్యరాజస్తు రోహితః.	మత్స్యరాజః ౧, రోహితః ౨ ఎల్లమీను.

కాణోచికస్తు కాణోచీ	కాణోచికః ౧, కాణోచీ ౨ కాణోచిక మత్స్యము.
వకాచీ వకచించికా,	వకాచీ ౧, వకచించికా ౨ బకచిం చికామత్స్యము.
కవయీ క్రకచపృష్ఠీ.	కవయీ ౧, క్రకచపృష్ఠీ ౨ అంపపు తోఁకచేఁడు.
ఖలేశస్తు ఖలేశయః.	ఖలేశః ౧, ఖలేశయః ౨ ఖలేశమను చేఁడు.
ఇల్లిశో రాజశఫర	ఇల్లిశః ౧, రాజశఫరః ౨ ఇల్లిసెచేఁడు సీరు.
ఇంచాణో జలవృశ్చికః,	ఇంచాకః ౧, జలవృశ్చికః ౨ నీరు తేలు.
దండపాలోఽర్థశఫరః	దండపాలః ౧, అర్థశఫరః ౨ తిమిం గలభేదము.
కంక త్రోటో జలవ్యథః.	కంక త్రోటః ౧, జలవ్యథః ౨ గడ్డ ముక్కుచేఁడు.
లఘుగర్గశ్రీకంటః స్యా	లఘుగర్గః ౧, శ్రీకంటః ౨ ఏనుగు శ్లేరు వంటిచేఁడు.
స్థితాంకో వాలుకాగడః	స్థితాంకః ౧, వాలుకాగడః ౨ వాలు కాగడమనుచేఁడు.
కనకపలం కురుబిస్త్రః	కనకపలం ౧, కురుబిస్త్రః ౨ నాలుగు కర్ష ములయొత్తు బంగారము.
కరికవలో విధానం స్యా	కరికవలః ౧, విధానం ౨ ఏనుగున కిచ్చు ఆహారకబళము.
బ్రాహ్మీతు పంకగడకః	బ్రాహ్మీ ౧, పంకగడకః ౨ బురదమట్ట చేఁడు.
శీకులో దండపాలకః,	శీకులః ౧, దండపాలకః ౨ సూతామ డల పొడవుచేఁడు.
నిచోలకం నిచులకం,	నిచోలకం ౧, నిచులకం ౨ భటాదు చోళాదిసన్నాహము.

మందామణిరలింజరః.

మందామణిః ౧, అలింజరః ౨ పెద్ద బాస.

వేదిః స్థండిలసితకం

వేదిః ౧, స్థండిలసితకం ౨ అరుగు.

పన్యాటోనిష్కుటః స్త్రుతః,

పన్యాటః ౧, నిష్కుటః ౨ పైదు ? వేయుమడి.

లోపాసికా ఖంఖరీ స్వాత్

లోపాసికా ౧, ఖంఖరీ ౨ ఆడునక్క.

పల్యాటో నిష్కుటః స్త్రుతః.

పల్యాటః ౧, నిష్కుటః ౨ ఉపవనము ? చేరు.

అంకేష్వేవాంకమంగాని స్త్రుతముత్తానముత్కటం,

ఉత్తానం ౧, ఉత్కటం ౨ వెల్లికిల పరుండుట.

స్వాన్తార్జితా రసాలా చ

మార్జితా ౧, రసాలా ౨ భక్ష్య విశేషము.

బుక్కారః సింహనాదకః.

బుక్కారః ౧, సింహనాదకః ౨ సింహనాదము.

కర్ణగూఢం కర్ణమలం

కర్ణగూఢం ౧, కర్ణమలం ౨ చెవిలోని గుబిలి.

సింఘాణం నాసికామలం

ఘాణం ౧, నాసికామలం ౨ చీమిడి

దంతమలం పుష్పికా స్వాత్

దంతమలం ౧, పుష్పికా ౨ పండ్ల మీదిపాచి.

కులకం రసనామలం.

కులకం ౧, రసనామలం ౨ నాలుక పై నిపాచి.

కారంధమీ థాతువాదీ

కారంధమీ ౧, థాతువాదీ ౨ థాతు వాదమెఱిగినవాడు.

దరిద్రో దుర్విధః స్త్రుతః,

దరిద్రః ౧, దుర్విధః ౨ దరిద్రము.

స్వాన్త్రగండకోవిద్యా పక్షుద్వారం ఖడ్గీకా

మంత్రగండకః ౧, విద్యా ౨ విద్య. పక్షుద్వారం ౧, ఖడ్గీకా ౨ సింహ

ద్వారమునకుగల చిన్నవాకిలి.

ఆర్ద్రవస్త్రం జలార్ద్రఃస్వాత్

ఆర్ద్రవస్త్రం ౧, జలార్ద్రః ౨ తడిన వలువ.

ద్రోషశ్చాదీనవోమతః.	దోషః ౧, అదీనవః ౨ దోషముపేర్లు.
యోజనం మార్గధేనుః	యోజనం ౧, మార్గధేనుః ౨ ఆమడ
స్వా	దూరము.
న్నల్వః కిష్కుచతుశ్శతమ్	నల్వః ౧, కిష్కుచతుశ్శతమ్ ౨ నూరు
	బారలదూరము.
చోలకో వాణవారః	చోలకః ౧, వాణవారః ౨ దూది
స్వాత్	బొంతచొక్కా.
కుర్వాస స్వర్థచోలకః	కుర్వాసః ౧, అర్థచోలకః ౨
	చొక్కా.
నాగోదరమురస్త్రాణం	నాగోదరం ౧, ఉరస్త్రాణం ౨ కవచము.
జంఘాత్రాణం తు మం	జంఘాత్రాణం ౧, మంతుణం ౨ పిక్క
క్షణం	లకవచము.
స్యాత్ప్రసాదో దేవకు	ప్రసాదః ౧, దేవకులం ౨ దేవమంది
లం	రము.
తత్తు చైత్యం వినాముఖం	చైత్యం ౧, వినాముఖం ౨ బౌద్ధుల
	ఆలయము.
తృణపూలీ తు చంచా	తృణపూలీ ౧, చంచా ౨ గడ్డితో
స్వా	గట్టిన మనుష్యునిబొమ్మ.
యథార్థం తు యథా త	యథార్థం ౧, యథాతథా ౨ సత్య
థా	ము.
ఆఘాతనం వధస్థానం	ఆఘాతనం ౧, వధస్థానం ౨ వధ్య
	స్థానము.
కారా బంధనివేశ్చని	కారా (సీ) ౧ బంధనివేశ్చని = చెఱ
	సాల.
స్కంధాగ్నిః స్థూలకా	స్కంధాగ్నిః ౧, స్థూలకాష్ఠాగ్నిః ౨
ష్ఠాగ్ని	ఘృణాయ్యల గాల్చిన నిప్పు.
ప్రృణాగ్ని స్తు భవేత్సమః,	తృణాగ్నిః ౧, సమః ౨ తృణాగ్ని.
ఇంగలస్తు కరీమాగ్ని	ఇంగలః ౧, కరీమాగ్నిః ౨ పిడకనిప్పు.
జ్వరాగ్ని స్వాధిమన్యవః.	జ్వరాగ్నిః ౧, ఆధిమన్యవః ౨ జ్వ
	రాగ్ని పేరు.

శ్వశురః స్వామిజనకః	శ్వశురః ౧, స్వామిజనకః ౨ మగని
సాధుధీర్వరవత్సలా,	సాధుధీః ౧, వరవత్సలా ౨ అత్త.
భగసార్థస్తథా	భగసార్థః ౧, విద్ధః ౨ కుటిలునిపేర్ణి.
హేలాపురోఽశ్వ విక్ర	హేలాపుకః ౧, అశ్వవిక్రయీ (న్.
యా.	పు) ౨ గుఱ్ఱముల అమ్మవాడు.
గృహవిత్రో గృహపతి	గృహవిత్రః ౧, గృహపతిః ౨ గృహ
స్తుంబీపుష్పంలతాంబుజం	స్తుంబీపుష్పం ౧, లతాంబుజం ౨ సొర
లోహికాథ రసోనిః స్వా	లోహికా ౧, రసోనిః ౨ లోహపా
న్నిలింపశ్రీదశః స్మృతః	న్నిలింపః ౧, శ్రీదశః ౨ దేవతలు.
గంధూపదీ భూలతాస్యా	గంధూపదీ ౧, భూలతా ౨ ఎఱ్ఱలు.
న్నండరీఘ్నురీ మతా,	మండలీ ౧ ఘ్నురీ ౨ వాద్యవిశే
స్వచ్ఛట్యంగులిసం దేశో	స్వచ్ఛటిః ౧ అంగులిసం దేశః ౨ చిటి
లంఘనం చాపతర్పణమ్.	లంఘనం ౧, అపతర్పణం ౨ ఉపవా
గజధక్కా మదామ్నా	గజధక్కా ౧ మదామ్నాతః ౨ ఏనుఁ
తః	గువై నుండు నగారా.
శృంగారో గజమండనం	శృంగారః ౧, గజమండనం ౨ గజా
ప్రతిమో రణరంకః స్వా	ప్రతిమః ౧, రణరంకః ౨ యుద్ధోత్సా
త్వటకః కదరః సృణిః	వటకః ౧, కదరః ౨ సృణిః ౩ తింకు
వీచీ జలలతా శ్రుండిః	వీచీ ౧, జలలతా ౨, శ్రుండిః ౩ తరం
	గము.

ఫేనాగ్రం బుద్బుదంవిదుః
జంబాలో జలకల్కఃస్వా
దారణిః కులహండకః.
వినాకృతం విరహితం

ఫేనాగ్రం ౧, బుద్బుదం ౨ నీటిబుడగ.
జంబాలః ౧, జలకల్కః ౨ బురద.
ఆరణిః ౧, కులహండకః ౨ సుడి.
వినాకృతం ౧, విరహితం ౨ విడువ
బడినది.

గండాహో ముఖపూరణే

గండాహుః ౧, ముఖపూరణః ౨ పు
క్కలించి వేయుట.

కాష్ఠమల్లః శవయానం
కషాయస్థావరోరసః.

కాష్ఠమల్లః ౧, శవయానం ౨ పాడె.
కషాయః ౧, తూవరరసః ౨ వగరు
తనము.

పర్వాపథిః పరగ్రంథిః

పర్వాపథిః ౧, పరగ్రంథిః ౨ వ్రేలి
కణుపు.

పింజోలా పత్రకాహలా,

పింజోలా ౧, పత్రకాహలా ౨ దర్భ
కుంచె.

గోహల్లంచ గలంగోవిట్
పరిఘోద్ధారకంటకః. ౨౦౮

పరిఘుః ౧, ఉద్ధారకంటకః ౨ ద్వారము
నందుంచు లాటికట్ట.

కర్కరంచూర్ణ ఖండేస్వా

కర్కరం ౧, చూర్ణఖండం ౨ సున్న
ముగా నగు రాయి.

త్కర్కసారం కరంభకం

కర్కసారం ౧, కరంభకం ౨ పెరు
గుతో తడిపిన పేలపిండి.

స్పర్ధాయామపి సంఘర్షః

స్పర్ధా ౧, సంఘర్షః ౨ తగవు.

కరోరం కర్కరం విదుః.

కరోరం ౧, కర్కరం ౨ కఠినమైనది.

వందీ కవరకీమాహు

వందీ ౧, కవరకీ ౨ కొప్పుపేళ్లు.

రాసందీ లఘుఖట్వికా,

ఆసంధీ ౧, లఘుఖట్వికా ౨ చవుక
ముగనుండు మంచమువంటిపీట (కట్ల
పీట)

ఘటరాజఃస్మృతఃకుంభో

ఘటరాజః ౧, కుంభః ౨ కుండ.

గర్భకీ కలశిర్తతా. ౨౦౯

గర్భకీ ౧, కలశిః ౨ పెరుగు తఱచు
కుండ.

విదురంజన్యముత్పాతం అంజన్యం ౧, ఉత్పాతం ౨ ఉత్పాతము
=భు.

నిర్ఘాతే వ్యోమముద్గరః నిర్ఘాతః ౧, వ్యోమముద్గరః ౨ పిడుగు.
పర్యంతికా గుణభ్రంశో పర్యంతికా ౧, గుణభ్రంశః ౨ గుణ
నాశనము.

గాంగేష్ఠికటశర్కరా. గాంగేష్ఠి ౧, కటశర్కరా ౨ ముత్య
పుతీక.

ఉల్కా కులుక్క గుంజా ఉల్కా ౧, కులుక్క గుంజా ౨ ఉ
స్వా లాగ్ని (తోకచుక్క)
తులకస్తాలమర్దలః, కులక్కః ౧, తాలమర్దలః ౨ వాద్య
విశేషము.

సూత్రకోణే డమరుకం సూత్రకోణం ౧, డమరుకం ౨ డమరు.
సూత్రవీణా చ లావుకీ, సూత్రవీణా ౧, లావుకీ ౨ వీణాభేదము.
మేలానందో మసిమణి మేలానందః ౧, మసిమణిః ౨ సిరాబుడ్డి.
లేఖినీ వర్ణతూలికా, లేఖినీ ౧, వర్ణతూలికా ౨ కలము
(కుంచె)

ధాతూఫలః కఠినికా ధాతూఫలః ౧, కఠినికా ౨ జేగురు
తొయి.

మేలా పత్రాంజనం మసిః మేలా ౧, పత్రాంజనం ౨, మసిః ౩
సిరా.

తర్కుటీ సూత్రలా తర్కు తర్కుటీ ౧, సూత్రలా ౨, తర్కుః
౩ రాటము.

ర్షల్లోల స్తర్కులాసకః, ర్షల్లోలః ౧, తర్కులాసకః ౨ కదురు
క్రిందనుంచు చిప్ప.

వర్తులా తర్కుపీఠీస్వా వర్తులా ౧, తర్కుపీఠీ ౨ రాటము
అడుగుచట్టము.

పంజికా తూలనాలికా. పంజికా ౧, తూలనాలికా ౨ ఘాలు
కండెపేరు.

నిర్వేష్టనం నాడిచీరం నిర్వేష్టనం ౧, నాడిచీర ౨ కండె
దారము.

దగ్ధేష్టకా స్యాజ్ఞామకం, దగ్ధేష్టకా ౧, ఝామకం ౨ కాల్చిన
యిటుక.

దోలా ప్రేంఖా పుమాన్. దోలా ౧, ప్రేంఖా ౨, ప్రేంఖః ౩
ప్రేంభో, చౌత అను డోలి

వారాసనం వాస్సదనం. వారాసనం ౧, వాస్సదనం ౨ జల
గృహము.

పిష్టవర్తిస్తు చమస పిష్టవర్తిః ౧, చమనః ౨ సోమరసము
త్రాగు పాత్ర.

చిత్రాపూపశ్చరువ్రణ చిత్రాపూపః ౧, చరువ్రణః ౨ పిండి
వంట భేదము.

మేచ్చితం పరభాషాయాం మేచ్చితః ౧, పరభాషాయాం=పరభాష.
లుంకికా న్యాయసారిణీ. లుంకికా ౧, న్యాయసారిణీ ౨ యు
క్తిగా పనిచేయు స్త్రీ.

శూకాపూట్టస్తృణమణి శూకాపూట్టః ౧, తృణమణిః ౨ నీల
ము (తృణగ్రాహితము.)

ఛాత్రగండఃపద్యావిత్, ఛాత్రగండః ౧, పద్యావిత్ ౨ విభ
క్త్యంతములగు శ్లోకముల ఆది యెఱిం
గినవాడు.

కోశకారః కాష్ఠతంతుః కోశకారః ౧, కాష్ఠతంతుః ౨ పట్టు
పురుగు.

ర్యుక్తా స్యాత్కాష్ఠ లేఖకః. ర్యుక్తా ౧ కాష్ఠలేఖకః ౨ కొయ్య
తొలుచు పురుగు.

విషశృంగీ భృంగరోలో విషశృంగీ (న్. పు) ౧, భృంగరోలః
౨ కొమ్మలపురుగు.

వరోలస్తృణషట్పదః, వరోలః ౧, తృణషట్పదః ౨ తుమ్మె
దలో భేదము.

తుటుమోరంధ్రబ్రుస్యా తుటుమః ౧, రంధ్రబ్రుః ౨ ఎలుక.
ద్విసాలంగాలికా స్పృతా.

భశావిదారుక్రకచపాదో భశా ౧, విదారుః ౨, క్రకచపాదః ౩
తొండ,

దృణశాచలిశ్చ వృశ్చికః	దృణః ౧, అలిః ౨ వృశ్చికః ౩ తేలు.
పద్మాక్షం పద్మబీజం చ	పద్మాక్షం ౧, పద్మబీజం ౨ తామర
కర్ణికా బీజమాతృకా.	కర్ణికా ౧, బీజమాతృకా ౨ తామర
రంగమాతా భవేల్లాక్షా	రంగమాతా ౧, లాక్షా ౨ లక్ష్మక
ధీలటిర్ద్దహితా మతా,	ధీలిటిః ౧, దుహితా ౨ కుమాదై.
చాటలోలశ్చటుల్లోలో	చాటలోలః ౧, చటుల్లోలః ౨ ప్రియో
జేంగటో దోహదః స్తృతః	జేంగటః ౧, దోహదః ౨ గర్భిణ్యాభి
ధాతాంజలీ ధాతబలీ	ధాతాంజలీ ౧, ధాతబలీ ౨ శుభ్ర
వజ్రకం దుగ్ధపాచనం,	వజ్రకం ౧, దుగ్ధపాచనం ౨ సాలు
చిత్రోక్తిః పుష్పశకటీ	చిత్రోక్తిః ౧, పుష్పశకటీ ౨ ఆకాశ
చాసేచనమతృప్తికృత్.	వాణి.
కాలరాత్రిర్భీమరథీ	కాలరాత్రిః ౧, భీమరథీ ౨ కాలరాత్రి.
అస్వాధ్యాయో నిరా	అస్వాధ్యాయః ౧, నిరాకృతిః ౨ వేద
కృతిః	పఠనము చేయని బ్రహ్మణుడు.
బ్రహ్మవాదః శ్రుతాదానం	బ్రహ్మవాదః ౧, శ్రుతాదానం ౨ బ్రహ్మ
విశ్వక ద్రురభేటికః. ౨౨౧	వాదము.
హింసాలుకః ఖాదుకశ్చ	విశ్వకద్రుః ౧, అభేటికః ౨ వేట
యోగితోఽలర్కః	కుక్క.
ద్రగడస్తూర్యగంజా స్యా	హింసాలుకః ౧, ఖాదుకః ౨ జంతు
	పుల చంపుకుక్క ఖలుడు.
	యోగితః ౧, అలర్కః ౨ పిచ్చికుక్క.
	ద్రగడః ౧, తూర్యగంజా ౨ వాద్య
	విశేషము.

దానర్శో ముకురః స్మృతః	ఆదర్శః ౧, ముకురః ౨ అద్దము.
రాహవాత్సప్త్యో రసోనః	రాహవాత్సప్త్యః ౧, రసోనః ౨ రాహు
స్య	ము క్తమగు సూర్య చంద్ర గ్రహములు.
దంగరీ కోలనాసికా,	అంగరీ ౧, కోలనాసికా ౨ బంకిణీ
	వృక్షము.
మయటస్తృణహర్ష్యంస్య	మయటః ౧, తృణహర్ష్యం ౨ గడ్డితోఁ
	గట్టిన గృహవిశేషము.
కుత్రం గోమం చ మం	కుత్రం ౧, గోమం ౨, మండపః ౩
డపః.	౨౨౩ మండపము పేరులు.
సవద్రంగః పణగ్రంథి	సవద్రంగః ౧, పణగ్రంథిః ౨ అం
	గడివీధి.
శ్చిత్తికా కటిశృంఖలా,	చిత్తికా ౧, కటిశృంఖలా ౨ నడు
	మునకు కట్టుగొలుసు.
విశారదః ప్రసిద్ధే స్యాత్	విశారదః ౧, ప్రసిద్ధః ౨ ప్రసిద్ధుఁడు.
శ్రీరక్షీరిందిరా మతా.	శ్రీః ౧, లక్ష్మీః ౨, ఇందిరా ౩ లక్ష్మీ
	దేవి.

స మా ష్ణ ము.

ఏ కా క్ష రీ కో శ ము

స టీ క ము.

అకారో వాసుదేవస్సాస్య	అః (పు) ౧ విష్ణుపు.
దాకారస్తు పితామహః,	ఆః (పు) ౧ బ్రహ్మ, ౨ పూజ, ౩ మం
పూజాయామపి మాంగల్యే గళసూత్రము.	
అకారః పరిక్షీర్తితః.	౧
ఈకార ఉచ్యతే కామో	ఈః (పు) ౧ మన్మథుడు, నీ. ౨ లక్ష్మీ.
లక్ష్మీరీకార ఉచ్యతే,	
ఉకారశృంకరః ప్రోక్ష	ఉః (పు) ౧ శంకరుడు.
ఉకారశ్చాపి లక్షణే. ౨	ఉః (పు) ౧ లక్షణము, ౨ రక్షిం
రక్షణే చాపి ఉకారః ఉ	చుట, ౩ బ్రహ్మ.
కారో బ్రహ్మణి స్తుతః, [త్	
ఋకారో దేవమాతాస్యా	ఋ (సీ) ౧ అదితి.
ఋకారోదనుజప్రసూః.	ఋ (సీ) ౧ దితి.
౞కారో దేవజాతీనాం	౞ (సీ) ౧ దేవమాత (అదితి), పు ౨
మాతా స్యః ప్రక్షీర్తితః,	స్వర్గము.
౞కారస్త్వర్యతే పూర్వైర్	౞ (సీ) ౧ తల్లి.
ర్జననీ శబ్దకోవిదైః.	
ఏకార ఉచ్యతే విష్ణు	ఏ (పు) విష్ణుపు.
రైకారః స్యాన్నపేశ్వరః	ఐ (పు) ౧ మహేశ్వరుడు.
ఓకారస్తు భవేద్భ్రహ్మ.	ఓ (పు) ౧ బ్రహ్మ.
ఓంకారోఽనంత ఉచ్యతే	ఓం (పు) పరాత్పరుడు.
అం స్యాచ్చ పరమం బ్రహ్మ	అం (న) ౧ పరబ్రహ్మస్వరూపము.
అః స్యాచ్చైవ మహేశ్వరః	అః (పు) ౧ శివుడు.

కః ప్రజాపతిరుద్ధిష్టోకోఽర్క- కః (పు) ౧ బ్రహ్మ, ౨ సూర్యుడు, 3
వాయ్వనలేషు చ. ౬ కశ్చా వాయువు, ౪ అగ్ని.

త్సని మయూరే చ

కః ప్రకాశ ఉదాహృతః, కః (పు) ౧ ఆత్మ, ౨ నెమిలి, 3 కాంతి.
కం శిరో జలమాఖ్యాతం కం (న) ౧ తల, ౨ నీరు, 3 సుఖము.

కం సుఖం చ ప్రకీర్తితమ్. ౭

పృథివ్యాం కుః సమాఖ్యా కుః (సీ) ౧ భూమి.

తః కుః శబ్దేఽపి ప్రకీర్తితః,

ఖమింద్రియే ఖమాకాశే ఖం (న) ౧ ఇంద్రియము, ౨ ఆకా

ఖః స్వర్గేఽపి ప్రకీర్తితః. ౮ శము, 3 స్వర్గము.

సామాన్యే చ తథాశూ ఖః (పు) ౧ సామాన్యమైనది, ౨
న్యే ఖశబ్దః పరికీర్తితః, అభావము.

గోగణేశ స్సముద్దిష్టో గం గః (పు) ౧ వినాయకుడు, ౨ గంధ
ధర్వో గః ప్రకీర్తితః. ౯ ద్వుడు.

గం గీతం గం (న) ౧ గానము.

గా చ గాథా స్యాత్ గా (సీ) ౧ పూర్వకథ.

గాశ్చ ధేనుః సరస్వతీ గా. సీ ౧ ఆవు, ౨ సరస్వతి.

ఘా ఘంటాథ సమాఖ్యా ఘా (సీ) ౧ గంట.

తా [౧౦

ఘోఘనశ్చ ప్రకీర్తితః. ఘః (పు) ౧ (మేఘము)

ఘంటీశే హననేఘర్తే ఘః పు. ౧ చిటుగంటలు, ౨ సంహారము, 3 వేడిమి.

ఘుర్ఘాణా ఘుః (పు) ౧ పందిముట్టె.

ఘూర్ధ్వనావపి, ఘూః (పు) ౧ ధ్వని.

జకారో ధైరవః ఖ్యాతో జః (పు) ౧ ధైరవుడు, ౨ విషయ
జకారో విషయస్పృహ. ౧౧ వాంఛ.

చశ్చంద్రమాః సమా చః (పు) ౧ చంద్రుడు, ౨ సూర్యుడు,
ఖ్యాతః భాస్కరే తస్కరే 3 దొంగ.

మతః,

నిర్జలం ఛం సమాఖ్యాతం ఛం (న) ౧ పరిశుద్ధము.

తరలే ఛః ప్రకీర్తితః. ౧౨ ఛః(పు) ౧ నాయకమణి, ౨ ఖోయువాడు.
 ఛేదకే ఛః సమాఖ్యాతః
 విద్యద్భిః శబ్దకోవిదైః,
 జకారో గాయనే ప్రోక్తో జః (పు) ౧ పాటపాడువాడు, ౨
 జయనే జః ప్రకీర్తితః. ౧౩ జయము, ౩ జయించువాడు.
 జేతా జశ్చ ప్రకథితః సూ
 రిభిః శబ్దశాసనైః,
 రవో ఝకారః కథితః న ఝః (పు) ౧ ధ్వని, ౨ నశించినది, ౩
 ప్తే ఝశ్చ చ్యుతే బుద్ధైః. ౧౪ వాయువు, ౪ అలంకారము.
 ఝకారశ్చ తథా వాయూ
 నేపథ్యే సముదాహృతః,
 ఞకారో గాయనే ప్రోక్తో ఞః (పు) ౧ పాటకుడు, ౨ ఝర్జర
 ఞకారో ఝర్జరధ్వనౌ. ౧౫ మను ధ్వనిపేరు.
 టో ధరిత్ర్యాం చ కరకే టః (పు) ౧ భూమి (సీ), ౨ పు. వడ
 టోధ్వనౌ చ ప్రకీర్తితః, గండ్లు, ౩ ధ్వని.
 తకారో జనతాయాం తః (పు) ౧ జనులగుంపు, ౨ ధ్వని, ౩
 స్యాత్ తోధ్వనౌ చ శతేఽపి మూర్ఖుడు, ౪ శంకరుడు, ౫ శూన్యము,
 చ. ౧౬ ౬ గొప్పధ్వని, ౭ చంద్రమండలము.
 తోమహేశః సమాఖ్యాతః
 తశ్చ శూన్యే ప్రకీర్తితః, బృ
 హద్ధ్వనౌ చ తః ప్రోక్తః తథా
 చంద్రస్య మండలే. ౧౭
 డకారః శంకరే త్రానే ధ్వ డః (పు) ౧ శివుడు, ౨ భయము, ౩
 నా భీమే నిరుచ్యతే, ధ్వని, ౪ భీముడు.
 ఢకారః కీర్తితా ఢక్ ౧౮ ఢః (పు) ౧ గుణరహితుడు, ౨ దరి
 నిర్గుణే నిర్గుణే మతః. ద్రుడు, ౩ భేరి.
 ణకారః సూకరే జ్ఞానే ణః (పు) ౧ వరాహము, ౨ జ్ఞానము,
 నిశ్చయే నిర్ణయేఽపి చ ౩ సత్యము, ౪ నిర్ణయము.
 తకారః కీర్తితశ్చైవోక్త్రో తః (పు) ౧ దొంగ, ౨ పదితొమ్మిది
 డపుచ్చే ప్రకీర్తితః. ౧౯

శిలోచ్ఛయే ధకారః స్యా ధః (పు) ౧ కొండ, ౨ నీతికాపాడుట.
 థకారో నయరక్షణే,
 ధకారో ౭ బ్రేకళత్రే చ| ధః (పు) ౧ ఆకాశము, ౨ భార్య(సీ)
 చేదే దానే చ దాతరి. ౨౦ ౩ ఖండించుట, ౪ ఇచ్చుట, ౫ దాత.

ధం ధనేసధనే ధం (న) ౧ ధనము. ధని
 ధః స్యాద్విధాతరిమనావపి, ధః (పు) ౧ బ్రహ్మదేవుడు, ౨ మనువు.
 ధిషణా ధీ సమాఖ్యాతా ధిః (సీ) ౧ బుద్ధి.

ధూశ్చైవం భారవిత్త ధూః (సీ) ౧ బరువు, ౨ ధనము.
 యోః. ౨౧

నేతా నశ్చ సమాఖ్యాతః నః (పు) ౧ అధిపతి, ౨ పడవ, ౩ బౌ
 తరణౌ నః ప్రకీర్తితః; నకారః ధృశాస్త్రవేత్త, ౪ బుద్ధుడు, ౫ స్తోత్రము,
 సాగతే బుద్ధౌ స్తుతౌ వృక్షే ౬ వృక్షము, ౭ స్వాగతము, ౮ చుట్టము,
 ప్రకీర్తితః. ౨౨ నశబ్దః స్వాగచ్ఛేట్టు, ౧౦ సూర్యుడు.
 తే బంధౌ వృక్షే సూర్యే చ
 కీర్తితః.

పః కుబేరః సమాఖ్యాతః పః (పు) ౧ కుబేరుడు, ౨ పడమటి
 పశ్చిమే చ ప్రకీర్తితః. ౨౩ దిక్కు, ౩ వాయువు, ౪ త్రాగుట, ౫
 పవనే పస్సమాఖ్యాతః పః పాలించువాడు.

స్యాత్పానే చ పాతరి,

కఫే వాతే ధకారః స్యా ధః (పు) ౧ పిలుచుట, ౨ కఫము, ౩
 త్తథావృణే ప్రకీర్తితః. వాతము, ౪ పూత్కారము, ౫ నిరర్థక
 ౨౪. పూత్కారే ౭పి చ సంభాషణము.

ఘః ప్రోక్షస్తథా నిష్ఫలభా
 వణే,

బ్లక్తారే వరుణః ప్రోక్షః బః (పు) ౧ వరుణుడు, ౨ కలశము,
 కలశే బః ఫలే ౭పి చ. ౨౫. ౩ పండు, ౪ వక్షస్ఫలము, ౫ గదాయు
 వక్షస్ఫలే చ బః ప్రోక్షో గదా ధము (సీ).

యాం సముదాహృతః.

నక్షత్రే భం బుధాః ప్రా భం. (న) ౧ నక్షత్రము.

హుః

భవనే భః ప్రకీ ర్తితః ౨౬

భః (పు) ౧ గృహము.

దీ పి రాప స్యాచ్చ

భా (సీ) ౧ కాంతి.

భూర్భూమి

భూః (సీ) ౧ భూమి.

ర్భిర్భయం కథితం బుధైః,

భీః (సీ) ౧ భయము

మః శివశ్చంద్రమా వేధా

మః (పు) ౧ శివుడు, ౨ బ్రహ్మ.

మా లక్ష్మీ చ ప్రకీ ర్తితా.

మా (సీ) ౧ లక్ష్మీ, ౨ తల్లి, ౩ అభి

౨౭. మా చ మాతరిమానే చ మానము.

బంధనే మః ప్రకీ ర్తితః,

మః (పు) ౧ బంధనము.

యశో యః కథితః ప్రాజ్ఞైః

యః (పు) ౧ కీర్తి, ౨ వాయువు, ౩

యో వాయురితి శబ్దితః. ౨౮ ప్రయాణము, ౪ పోవువాడు, ౫ త్యా
యానే యాతరియస్త్యాగే కథి గము.

తశ్శబ్దవేదిభిః.

రశ్వ రామేనిలే వహ్న్నా

రః (పు) ౧ రాముడు, ౨ వాయువు,

భూమావపి ధనేఽపి చ. ౨౯

౩ అగ్ని, ౪ భూమి, ౫ ధనము, ౬ ఇం

ఇంద్రియే ధనరోధే చ

ద్రియము, ౭ ధనాటంకము.

రుర్భయే చ ప్రకీ ర్తితః,

రుః (పు) ౧ భయము.

లో దీప్తా ద్యాం లశ్వ

లః (పు) ౧ కాంతి, ౨ ఆకాశము,

భూమా భయే చాహ్లాదనేఽ

౩ భూమి, ౪ భయము, ౫ సంతోషము,

పి చ. ౩౦. లో వాతే లవణే

౬ గాలి, ౭ లవణము, ౮ దానము, ౯

చ స్యాల్లో దానే చ ప్రకీ

ఆలింగనము, ౧౦ తలపు, ౧౧ ప్రశయ

ర్తితః, లః శ్లేష చాశయే

ము, ౧౨ సాధనము, ౧౩ మనస్సు, ౧౪

చైవ ప్రలయే సాధనేఽ

ఓదార్పుట.

పి లః. ౩౧. మానసే వరుణే

చైవ లకారస్సాంత్యనేఽపి

చ,

విశ్వ పక్షి నిగదితో గగ

విః పు ౧ పక్షి, ౨ ఆకాశము.

నం ప్రతికీ ర్తితమ్, ౩౨

శం సుఖం శంకరః శ్రే శం. న. ౧ సుఖము, ౨ శివుడు, (పు)
యః శశ్వ సీమ్ని నిగద్యతే, 3 శ్రేయస్సు.

శ మనే శః సమాఖ్యాతః శః పు. ౧ సీమ, ౨ శయనము, 3
హింసాయా శో నిగద్యతే. హింస.

మః కీర్తితో బుధైః శ్రేష్ఠే మః (పు) ౧ ఉత్తముడు, ౨ గంభీర
పశ్య గంభీరలోచనే, ఉపస దృష్టిశాలి, 3 ఉపద్రవము, ౪ చాటు.
రేఽపరోక్షే చ పకారః పరి
కీర్తితః. 3౪

సః కోపే వరణే సః స్వా తః (పు) ౧ కోపము, ౨ ప్రాకారము
త తథా శూలిని కీర్తితః, 3 శివుడు.

సా చ లక్ష్మీ బుధైః ప్రోక్తా సా (సీ) ౧ లక్ష్మీ, ౨ పార్వతి.
గారీ చ

స ఈశ్వరః. 3౫ సః (పు) ౧ శంకరుడు.

హః కోపే వారణే హశ్వ హః (పు) ౧ కోపము, ౨, ఏనుగు 3
తథా శూలీ ప్రకీర్తితః, ౩ వివసము, ౪ శివుడు.

హిః పద్మావరణే ప్రోక్తా హిః (పు) ౧ పద్మావరణము, ౨ కార
హిః స్వాద్యేత్వవధారణే. 3౬ ణము, 3 నిశ్చయము.

క్షః క్షేత్రే వక్షసి ప్రోక్తా క్షః (పు) ౧ క్షేత్రము, ౨ వక్షస్థన
బుధైః క్షః శబ్దశాసనే లము, 3 వ్యాకరణశాస్త్రము.

క్షః క్షేత్రే క్షత్రరక్షే (క్షః) (పు) ౧ క్షేత్రము, ౨ క్షాత్ర
చ నృసింహే చ ప్రకీర్తితః. సంరక్షణము, 3 నృసింహస్వామి.

అగమేభ్యోఽభిధానేభ్యః శాస్త్రములనుండియు నామధేయముల
ధాతుభ్యః శబ్దశాసనాత్, ఏ నుండియు ధాతువులనుండియు వ్యాకరణ
వమేకాక్షరం నామాభిధా శాస్త్ర సంబంధమునుండియు ఏకాక్షర
సంక్రియతే మయా. 3౭ నామములు నాచే సమకూర్పబడెను.

సమాప్తము.

శబ్దానుక్రమణిక.

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
అ		అస్తరిరథం	25	అసిపత్తః	21
అంగరీ	50	అభదుక్	17	అసిపుచ్చకః	17
అంగనా	32	అభ్యాసః	33	అస్త్రకంటకః	12
అంగారిణి	9	అభ్రపికాచకః	9	అస్థిభక్షః	17
అంగులితొరణం	24	అభ్రముః	32	అస్థిసంహారః	20
అంగులీయకం	33	అమతః	„	అస్వాధ్యాయః	49
అంగులినంజేశః	45	అమృతాహరణః	3	అహర్దణి	7
అంజనావలీ	32	అయః	13	అహిః	4
అంజన్యం	47	అయనం	31	అహిపుత్రకః	31
అక్షి	38	అరకః	22	అహిరణి	36
అక్షధూర్తలః	18	అరిత్రం	31	అ	
అఖేటికః	49	అరిష్టః	18	అకాశమూలీ	24
అగారికం	10	అర్ఘటం	35	అఘాతనఘ	44
అదిరాఖా	13	అర్ధచంద్రం	24	అచామనకః	10
అద్యుతః	3	అర్ధచోలకః	44	అటీలఘ	24
అజగరః	36	అర్ధశామ్నవీ	33	అత్తఘోషః	18
అలిముక్తకః	39	అర్ధశఫరః	42	అదర్శః	50
అలిరోమకః	18	అలక్తకః	35	అధిమన్యనః	44
అద్రి	3	అలర్కః	49	అనందవటః	7
అదీనవః	44	అలిః	„	అమణ్ణః	28
అధశ్చరః	10	అలింజరః	43	అమిచఘ	12
అధిరా	13	అవహలికా	21	అమృతోణికా	22
అనుకర్షణం	14	అనంతిపోమం	24	అరణిః	46
అనుపమా	32	అన్యక్తనిన్యనః	23	అద్ధివస్త్రఘ	48
అన్యకారుకా	36	అన్యక్తయీ	45	అబన్యఘ	30
అవతర్షణం	45	అన్యకదఘ	37	అలూకః	32

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
అనిష్టః	15	ఉత్తానపాదజః	8	ఏ	
అశ్లేషార్థవః	8	ఉత్తుషః	33	ఏకాంగం	22
అహాభవూర్వజః	8	ఉత్పాతమ్	47	ఏకాంగః	8
అహాభవః	8	ఉత్పాదికా	23	ఏణలిలకః	4
అనందీ	46	ఉత్పాహః	36	ఏలా	21
అనవః	37	ఉదన్వికా	31		
అస్ఫూలం	35	ఉద్దేహికా	23	ఓ	
అహికః	8	ఉద్ధనమ్	12	ఓకః	21
		ఉద్ధారకంటకః	46	ఓన్మోలిః	21
ఇ		ఉద్ధః	17	ఔ	
ఇంగలః	44	ఉన్నతః	36	ఔదుంబరం	23
ఇంచాకః	42	ఉన్నతకా	28		
ఇందిరా	50	ఉపజిహ్వకః	23	క	
ఇందుః	4	ఉపధూపితః	9	కం	52
ఇంద్రగోపః	41	ఉపహాహః	8	కంకః	41
ఇంద్రజాలికః	33	ఉపపుష్పికా	30	కంకత్రోటః	42
ఇంద్రతూలమ్	6	ఉపప్లవః	8	కంటకః	20
ఇంద్రాగ్నిధూమః	15	ఉపయోచితకమ్	5	కంటి	38
ఇంద్రాసనమ్	30	ఉపశ్రుతిః	5	కంఠీరవః	18
ఇడిక్కః	18	ఉరణః	18	కంధరా	38
ఇత్కటమ్	39	ఉరస్కటమ్	11	కంధరాకరః	11
ఇనః	3	ఉరస్థాణమ్	44	కః	52, 52
ఇర్వారుః	27	ఉర్వంగమ్	6	కకుమ్భః	14
ఇర్వారుకుశికా	27	ఉల్కా	47	కచః	8
ఇలికః	42	ఉల్కాముఖేశ్వరాలీ	17	కచమాలః	23
		ఉల్కకమ్	31	కజ్జలధ్వజః	6
ఈ		ఉష్ప్రః	18	కటకాలః	10
ఈహ	31	ఉష్ణవారణమ్.	9	కటభంగః	9
ఈర్వాలుః	34			కటశర్కరా	47
				కటాహః	9
ఉ				కటిశృంఖలా	50
ఉచ్చలాటికా	28	ఉర్ధ్వనీతః	22	కటుకః	40
ఉత్కటం	48	ఉర్ధ్వకా	38	కతినికా	47
ఉత్కటః	35	ఋ		కతోరం	46
ఉత్కటః	9	ఋణమోక్షమ్	34	కణ	31
ఉత్కానమ్	48	ఋణమారణః	34		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కథకః	26	కర్ణికా	49	కాలగ్రస్తిః	7
కదరః	45	కర్ణి	6	కాలరాత్రిః	49
కదరీ	22	కర్ణినుతః	7	కాలాయనమ్	13
కదుంకతా	8	కర్పటం	25	కాలికా	16, 29
కనకవలం	42	కలంబుటం	13	కాలిజ్ఞః	39
కన్యూపం	36	కలకంఠః	19	కాలీ	16
కపటః	34	కలవిచక్రా	19	కాలీయం	22
కపిలః	17	కలశి	46	కాలేయం	22
కపిలా	32	కలాంబికా	37	కానారం	22
కటన్ధః	30	కల్యాదికా	36	కానారీ	9
కమతం	30	కలాటీనః	19	కావరీ	33
కమణ్డలుః	14	కల్పాక్షకంఠః	3	కావ్యః	8
కమృలః	34	కల్పవర్తః	21	కావ్యతన్తః	48
కరంభకం	46	కవయీ	42	కావ్యమతీ	28
కరకః	23, 14	కవరీ	46	కావ్యపల్లః	46
కరధర్మణః	8	కషాయః	46	కావ్యలేఖకః	48
కరపత్రికా	24	కష్టస్థానమ్	27	కానమర్దః	21
కరపాత్రం	24	కా		కానరః	18
కరాష్ట్రణం	16	కాకమద్గుః	40	కానాలః	31
కరికవలః	42	కాకమాచికా	40	కానాలీ	29
కరికునుంభః	10	కాశి	31		
కరిణీ	11	కాశోచికః	42	కింతుకః	23
కరిటంధః	27	కాశోచీ	42	కిరణమాలీ	3
కరీషాగ్నిః	44	కాచన కా	12	కిలాటః	13
కర్మరం	37, 46	కాచభాజనం	27	కిలాటీ	23
కర్మరాక్షః	19	కాదమృకః	12	కిష్కచకుక్కుతం	44
కర్మశేటం	24	కాదమ్మినీ	16	కిలయం	20
కర్మసారం	46	కామాలికా	14		
కర్మారుకః	39	కామిపల్లికా	29	కిక కాన్యః	12
కర్మసూధం	43	కాయవలనం	16		
కర్మపాలీ	38	కారంధమీ	43		
కర్మమలం	43	కారా	44	కుంకుమం	22
కర్మవంశః	28	కారోత్తరః	9	కుంకలికా	8
కర్మాంధా	38	కార్తికః	33	కుందనుః	18

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కుంభి:	46	కుహనః	34	కాశలికా	35
కుంభి:	4	కుహకస్వరః	19	కాశ్చర్యపక్షః	3
కుంభికా	24	కుహాముఖః	19	క్ర	
కుంభిలః	32	కుహేళికా	15	క్రకచచ్చదః	20
కుంభీరమక్షికా	31	కు		క్రకచపాదః	48
కుంభీననః	4	కుర్వారుః	44	క్రకచప్పచ్చి	42
కుః	52	కుష్మాణ్డకః	21	క్రతుపకుః	12
కుక్కుభిః	19	క్యకణః	36	క్రయారోహః	16
కుకులం	16	క్యకవాకుః	19	క్రవ్యం	12
కుక్కుటః	19	క్యపాణకః	29	క్ర	
కుజంధలః	10	క్యమి	36	క్రీడా	39
కుటలం	33	క్యశరా	37	క్రూ	
కుట్టారః	11	క్ర		క్రూరలోచనః	3
కుట్టిరః	11	క్రక్షీలా	38	క్రొ	
కుతికః	33	క్రేతుః	8	క్రొదః	3
కుణవే	19	క్రేనరః	40	క్రొశతాలః	16
కుణ్డలీ	4	క్రేనరీ	18	క్రొశధ్వనిః	16
కుత్సణం	24	క్రైత		క్ష	
కుత్తం	50	క్రైత		క్షః	56
కుమారభృత్యా	7	క్రైత		క్షా	
కురంకురః	41	క్రైత		క్షామః	27
కురంటీ	16	క్రైత		క్షారం	17
కురళః	37	క్రొమాసికా	27	క్షారాచ్ఛం	12
కురుదీపః	42	క్రొయచ్చి	40	క్షారికా	31
కులకం	43	క్రొలవాసికా	50	క్షీ	
కులవాణ్డకః	46	క్రొలపుచ్చి	41	క్షీ	
కులాంకురః	7	క్రొలరాత్రి	49	క్షీ	
కులాలః	19	క్రొశకారః	48	క్షీ	55
కులుక్కుః	47	క్రొశాణ్డం	39	క్షీరికణః	36
కులుక్కుగుంజా	47	క్రొశి	17	క్షీ	
కుశలప్రశ్నః	29	క్రొ		క్షీరకీటః	29
కుశీదం	37	క్రొముదః	33	క్షు	
కుశుమాత్మకం	22	క్రొముదీచారః	15	క్షుల్	31
కుశుమాలః	10	క్రొముదీవృక్షః	14	క్షుద్రపత్ర	22

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
శుద్ధరసా	22	గ		గి	
శుద్ధాక్షా	22	గం	52	గిరిసారం	18
క్షమం	32	గంగాచిత్తీ	18	గీ	
ఖ		గంజి	37	గీతి	39
ఖం	52	గండకుసుమం	35	గు	
ఖంభేరీ	43	గండకూపః	11	గుంజా	30, 32
ఖః	52	గండ్డిరః	39	గుచ్చకః	30
ఖగః	3, 12	గండ్మాపదీ	45	గుడదారుః	21
ఖగేశ్వరః	3	గండ్మాపః	46	గుడపుష్పః	21
ఖజ్జనః	19	గం శ్రీ రథః	32	గుణనీయః	33
ఖజ్జనతరం	10	గంధనకులః	18	గుణార్థంశః	47
ఖజ్జలేఖః	19	గంధపలాశికా	20	గులుంధః	30
ఖట్వాంగీ	3	గంధర్వకాంతః	23		
ఖడ్గీకా	43	గంధశీఖరం	22	గృంజనం	15
ఖడ్గటః	39	గంధసోమం	39	గృహకచ్చుపః	26
ఖడ్గసింధానం	26	గందాః	15	గృహకపాతకః	19
ఖడ్గపాలః	29	గః	52	గృహగోధా	41
ఖతమాలః	5	గగనధ్వజః	5	గృహకటీ	33
ఖద్యోతం	17	గగనోత్సుకః	8	గృహనీడః	19
ఖద్యామ్నః	15	గర్గరీ	46	గృహపరిః	45
ఖదూరః	40	గజధక్కా	45	గృహమణిః	6
ఖలేశః	42	గజమండన	45	గృహవాటికా	37
ఖలేశయః	42	గజమాచలః	18	గృహవిత్తః	45
ఖనంచారిపురం	26	గజేశః	3	గృహక్షుం	24
ఖా		గదాగ్రజః	3	గృహలికా	41
ఖాండికః	29	గదీ	3	గృహశ్చ	26
ఖాజికః	33	గణోలికః	29		
ఖాతభూః	38	గర్గాటః	41	గై	
ఖాదుకః	49	గలమేఖలా	38	గైరికం	34
ఖే				గో	
ఖేభేరః	24	గా	52	గోకర్ణః	4
ఖేటకం	33	గాంగేశ్వరీ	47	గోరాటికా	19
		గాంధారం	10	గోగ్రంథిః	37
				గోదుహం	39

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
గోనందీ	41	ఘాట్టిక:	23	చాంపేయ:	40
గోవిందీర:	18	ఘాలిబడి	19	చాటులాల:	49
గోమం	50	ఘు		చాటూర్తి:	32
గోగుయచ్చుత్రికా	6	ఘు:	52	చి	
గోరాటి	19	ఘుద్దురీ	45	చింగట:	41
గోలానం	6	ఘున్మణం	22	చితా	28
గోస:	35	ఘూ		చిలి:	28
గోనర్గ:	35	ఘూ:	52	చిత్రికా	50
గౌ				చిత్రనేత్రా	19
గా	52	జ		చిత్రపాదా	19
గా:	18	జ:	52	చిత్రపృష్ఠ:	19
గారపం	30	చ		చిత్రఫలీ	41
గ్ర		చంచా	44	చిత్రామృత:	48
గ్రహకల్పాల:	9	చంచుమల్	12	చిత్రోక్తి:	49
గ్రహధార:	8	చందనదృమ:	40	చిసిట:	33
గ్రా		చంద్రకే	20	చు	
గ్రామకూట:	28	చంద్రమాళి:	3	చుంచులికే	14
గ్రామమృగ:	17	చంద్రకాలా	25	చుంచు:	18
గ్రామ్యుడుద్దిరికా	41	చః	52	చూ	
గ్రాహ:	17	చక్రముఖ:	18	చూర్ణఖండం	46
గ్రాహక:	19	చక్రాంగఘ	9	చూర్ణి	35
గ్రీ		చక్రి	4	చై	
గ్రీష్మనానం	6	చట్టుల్లాల:	49	చైత్యం	44
గ్రీష్మపిరీట:	21	చతుష్పాటి:	3	చైత్యముఖ:	14
గ్నా		చపలా	13	చైత్ర:	6
గ్నా:	4	చపరాంగ:	17	చో	
ఘ		చమన:	48	చోలక:	44
ఘ:	52	చమారణ:	48	చౌ	
ఘటరాజ:	46	చర్మసంభవా	21	చౌర:	10
ఘనపల్లికా	13	చరాసి	37	చ	
ఘనోపల:	13	చమీనామీ	9	ఛం	25
ఘా		చమకఘ	14	ఛ:	55
ఘా	52	చాంగరి	22	ఛటాఖా	11

శ బ్దా ను క్ర మ ణి క .

౧౩

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ఛా		జలమద్దుః	19	జ్యోతిర్మృజం	17
ఛాత్రగండః	48	జలమసీః	5	జ్యోతిరగ్ధః	8
ఛాయానుతః	3	జలయన్త్రనికేతనమ్	15	జ్వ	
ఛు		జలరంకః	40	జ్వరం	30
ఛురా	29	జలరసం	17	జ్వరాగ్నిః	44
జ		జలలతా	45	జ్వలదంగారః	31
జంగమకుటీ	9	జలనరంటః	31	జ్వ	
జంఘాత్రాణం	44	జలవల్కలం	24	జ్వ	
జంబాలః	46	జలవృశ్చికం	42	జ్వ	
జంబాలినీ	12	జలవృదః	42	జ్వ	
జంబూలః	20	జలనూకరః	17	జ్వ	
జః	53	జలాంటకః	17	జ్వ	
జటాజ్వాలః	6	జలాండకం	41	జ్వ	
జతుపుత్రకః	37	జలాంబికా	9	జ్వ	
జలకంటకః	17, 39	జలార్ద్రః	43	జ్వ	
జలకసీః	17	జలాష్టరీ	9	జ్వ	
జలకరంకః	23	జా		జ్వ	
జలకల్కః	46	జాలికా	16, 27	జ్వ	
జలకాంతీ	4	జా		జ్వ	
జలకిరాటః	17	జా		జ్వ	
జలకుక్కుటి	18	జా		జ్వ	
జలకుక్కుభః	40	జా		జ్వ	
జలకూపే	9	జా		జ్వ	
జలకీశః	22	జా		జ్వ	
జలక్రీడా	24	జా		జ్వ	
జలజం	23	జా		జ్వ	
జలజిహ్వః	17	జా		జ్వ	
జలడింభః	24	జా		జ్వ	
జలత్రా	9	జా		జ్వ	
జలనకులః	17	జా		జ్వ	
జలప్రవః	17	జా		జ్వ	
జలదీదాలః	17	జా		జ్వ	
జలలక్ష్మీ	40	జా		జ్వ	

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
తక్కుట:	8	తారణి:	13	తృణాగ్ని:	44
తద్విసమ్	37	తార్మ్య:	31	తృప్తి:	31
తనుక్రమ్	16	తాలమర్దల:	47	తృష్ణ	27
తనురణ:	34	తాలావచర:	14	త్వో	
తన్వన:	7			త్వోయడిమ్మ:	13
తమోనుల్	4	తి		త్వోరణమ్	33
తమోమణి:	17	తిక్తగుంజా	22		
తరంగిణి	12	తమిష:	27	త్రి	
తరండా	13	తిష్యఫలా	20	త్రికంట:	42
తరణి:	3, 13			త్రిణతా	27
తరాణి:	31	తీక్షణ్	13, 17	త్రిదళ:	45
తరి:	13, 31			త్రివశాకమ్	24
తరుణి	29	తుంగ:	21	త్రిపుటీఫల:	23
తరుతూలికా	41	తుంగీళ:	3	త్రిపుండ్రకమ్	14
తరుసఖ:	20	తుంబీపుష్పమ్	45	త్రిపురదహన:	3
తరురాగం	20	తుంబురీ	33	త్వ	
తరువారి:	29	తుచ్చుమ్	26	త్వక్కందుర:	34
తరుకాయా	12	తుటుమ:	48	త్వక్కుష్పమ్	34
తరుసారం	22	తురగ ప్రస్తాచర్యకమ్	10	త్వగంతుర:	34
తర్కు:	47	తులాధట:	31	త్వచినుగన్ధా	21
తర్కుటీ	47	తుషోదకమ్	24	థ	
తర్కుపీఠి	47			థ:	54
తర్కులానక:	47	తూ			
తలకమ్	9	తూర్మగంజా	49	ద	
తలక్రమ:	37	తూలనాలికా	47	దండపాల:	42
తలాపీ	39	తూలికా	30	దండపాలక:	42
తలిసమ్	26, 38	తూవరణ:	46	దండవాదీ	27
తలాదా	12			దంత:	37
		త్వణశేరు:	23	దంతదులమ్	43
		త్వణతా	27	దంతకాణమ్	37
తాంబూలద:	28	త్వణత్రానీ	44	దంతక:	26
తాంబూలరాగ:	29	త్వణమణి:	48	దంతనమ్	16
తామ్రకమ్	23	త్వణపట్టద:	48	దంప్తి	4
తామ్రకర్ణి	32	త్వణసారా	22	ద:	54
తామ్రకృమి:	41	త్వణహర్మ్యమ్	50	దక్ష:	19

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ధూమోర్ధాపతిః	13	నవోధా	34	నిష్కృటః	37, 43
ధూమ్రకూః	15	నవోధావస్త్రం	7	నిష్ప్రవణిః	16
ధూర్తః	17	నా		నిష్ప్రవాణిః	16
ధే		నాగకేసరః	40	నీ	
ధేనుకా	11	నాగకేసరచూర్ణకః	10	నీరః	39
ధౌ		నాగాశనః	3	నీరసః	36
ధాతబలీ	49	నాగోదరమ్	44	నీరాఖుః	17
ధాతాంజలీ	49	నాటామ్రః	27	నీలమణిః	3
ధ్రువః	8	రాడీబీరమ్	47	నీలవసనః	3
ధ్వా		సారికేలః	21	నీవ్రం	33
ధ్వాంక్షపుష్పః	19	సాలికా	7	నీ	
ధ్వాంతోన్నేపం	17	సాలిబంధుః	18	నేత్రపిండః	18
న		సాసికామలం	43	నా	
		ని		నాః	13
నందీసరః	13	నిచులకః	42	న్యా	
నః	53	నిచోలకః	42	న్యాయసారిణీ	48
నక్రః	17	నిదామకరః	3	న	
నక్రరాజః	17	నిధువనం	11	పంకకీరః	18
నగ్నః	24	నిరాకృతిః	49	పంకగడకః	42
నగ్నాటకః	24	నిర్బంధకః	24	పంకగ్రాహః	41
నటః	33	నిర్బటం	16	పంకమండుకః	24
నటాన్తికా	33	నిర్భాతః	47	పంకశుక్తిః	23
నభక్పరః	5	నిర్భరిణీ	12	పంచరసా	20
నయః	37	నిర్భర్తృసం	35	పంచావటమ్	11
నయపీఠీ	37	నిర్బలం	30	పంచభద్రః	25
నలః	30	నిర్బల్యం	30	పంచాంగులః	23
నలపట్టికా	39	నిశ్చేష్టసం	47	పంచార్చిః	8
నల్యః	44	నిలించః	45	పంజికా	47
నవకాలికా	39	నికాశరః	19	పః	54
నవకా	30	నికాహ్యః	20	పక్షజన్మా	3
నవయావనా	34	నిశ్చుక్రణం	31	పక్షద్వారం	43
నవారికా	34	నిషధః	6	పక్షమగ్ధః	21
నవార్చిః	8	నిషాదః	6	పక్షిసింహః	3

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
పటలం	33	పా		పిష్టవర్తి	48
పటహః	16	పాంచజన్యధరః	3	పిష్టసౌరభమ్	22
పట్టోలికా	38	పాంచాలీ	38	ప్రీ	
పణగ్రన్ధిః	50	పాంశురః	26, 29	పీఠసర్పి	29
పణ్యాజిరమ్	16	పాంశులః	26	పీఠకావేరమ్	22
పశంగః	3	పాంశుకలీ	26	పీలుః	4
పశద్రహః	10	పాతపిశా	32	పు	
పశ్తనమ్	31	పాణిగృహీతీ	32	పుంజాతుకః	27
పశ్రకావాలా	46	పాతంగిః	3	పుంరుషః	18
పశ్రణా	24	పాశ్రపాలః	31	పుటానీ	36
పశ్రపిశాచికా	25	పాదరథీ	17	పుటికా	21
పశ్రవాహః	12	పాదవిరజా	17	పుటోటజమ్	9
పశ్రశిరా	33	పాదాంగదీ	39	పుటోదకః	21
పత్రాంజనం	47	పాదాలిండి	13	పుణ్యశ్లోకః	30
పత్రీ	12	పానపాత్రమ్	14	పున్నాగః	40
పప్రోపస్కరః	21	పారదమ్	34	పురకటి	36
పదాద్యవిల్	48	పారావతీ	39	పురందరా	33
పద్మబీజమ్	49	పారావారః	12	పురసంస్కారః	36
పద్మాక్షమ్	49	పారిహర్యః	34	పురోజిః	36
పద్మీ	4	పారీ	14	పుల్కనః	6
పన్నధీ	17	పారీప్త్యః	18	పుష్కరః	4, 40
పన్యాటః	43	పార్థుమ్	35	పుష్కరిణీ	9
పయోఘనః	13	పార్శ్వకః	10	పుష్పఫలః	21
పయోధరః	5	పాలిః	28	పుష్పశకటి	49
పరగ్రన్ధిః	46	పాలికా	8	పుష్పికా	43
పరారుః	22	పి		పూ	
పరిఘః	46	పింగళా	32	పూగపాత్రమ్	30
పర్ణి	23	పింజోలా	46	పూరణపిండలీ	28
పర్యన్తికా	47	పిండారః	29	పూర్ణపాత్రమ్	5
పర్వావధిః	46	పిండిరః	36	పూర్ణానకమ్	5
పలలం	12, 30	పిచ్ఛాన్యనః	34	పే	
పలాన్నిః	30	పితృవనమ్	28	పేచః	4
పల్యాటః	43	పితృతం	12		

పదము.	పుట.
వైశువ్యం	12
పో	15
పోట	28
పోతః	31
పోతాచ్చాదనమ్	15
పోతాధానమ్	41
పు	18
పుష్పిధూతరః	3
పుష్పిగర్భః	3
ప్ర	30
ప్రక్షీరకమ్	36
ప్రకాష్ఠః	20
ప్రచలాకి	27
ప్రకాలికా	4
ప్రతిమాలా	16, 30
ప్రతిపత్తిః	38
ప్రతికర్త	38
ప్రతికూపః	45
ప్రతిమః	4
ప్రతీహరః	35
ప్రభాతమ్	20
ప్రచారం	7
ప్రవేష్టమ్	38
ప్రసాధనమ్	50
ప్రసీద్ధః	38
ప్రస్తావనః	8
ప్రస్తావనార్థః	20
ప్రస్తావనార్థః	9
ప్రస్తావనార్థః	33
ప్రస్తావనార్థః	8
ప్రస్తావనార్థః	8

పదము.	పుట.
ప్రాచీనామలకమ్	34
ప్రాచీరం	28
ప్రాకరాళః	31
ప్రాభృతకమ్	15
ప్రాకర్షి	41
ప్రావృషేణ్యః	18
ప్రాసాదః	3
ప్రాసాదకుక్కుటః	3
ప్రేంఖః	30
ప్రేంఖా	36
ప్రాంతః	20
ప్రహః	27
ప్రహః	4
ప్రహః	16, 30
ప్రహః	38
ప్రహః	38
ప్రహః	45
ప్రహః	4
ప్రహః	35
ప్రహః	20
ప్రహః	7
ప్రహః	38
ప్రహః	50
ప్రహః	38
ప్రహః	8
ప్రహః	20
ప్రహః	9
ప్రహః	33
ప్రహః	8
ప్రహః	8

పదము.	పుట.
బర్హరీకం	22
బహురోమా	21
బా	21
బాలనాహ్య	35
బాలస్వంగి	27
బీ	21
బీజమాతృకా	44
బీజోదకం	19
బు	48
బుక్కారః	48
బుద్ధుదం	48
బుద్ధుదః	10
బృ	6, 33
బృహత్కాశం	54
బృహత్కాశలిః	4
బ్ర	30
బ్రహ్మవాదః	41
బ్రహ్మంగధూః	27
బ్రాహ్మ	29
మంక్షణం	29
మంచః	46
మండకా	32
మండః	54
మండవః	32
మండలః	19
మండలీ	10
మండా	10
మంతుః	10
మంత్రగండకః	10
మండః	10

పుట.
10
18
18
27
49, 48
13
43
46
36
39
23
49
12
42
44
28
31
34
50
17
20, 45
14, 20
37
48
3

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
మందాః	11	మసారః	31	మూల్లనీ	35
మందాక్షః	38	మసిః	47	మానః	7
మందామణిః	43	మసిధానీ	11	మాసమానః	7
మంధజిహ్వా	13	మసిప్రసూః	11	మి	
మంభః	23	మసిమణిః	11, 47	మిరామయః	31
మః	55	మసురః	29	ము	
మకరః	41	మసూరః	29, 40	ముకురః	49
మక్షః	35	మహాత్తరః	28	ముఖంపచః	9
మక్షికా	26	మహాకచ్ఛః	12	ముఖిమంటా	39
మఘాభవః	8	మహాకందః	22	ముఖపూరణః	46
మట్టకమ్	35	మహాఘోషః	16	ముద్గరమ్	37
మణిచక్రః	19	మహానాదః	31	ముస్తః	40
మత్స్యరంకః	19	మహామదః	4	మూ	
మత్స్యరణిః	41	మహామృగః	4	మూర్ఛకర్షరీ	9
మదనీ	14	మహారసః	21	మూలకః	22
మదనోత్సవః	25	మహాశల్కః	41	మూలదేవః	7
మదామూతః	45	మహిషవాహనః	13	మూలభద్రః	7
మదోత్కటః	11	మహిప్రాచీమ్	12	మృ	
మద్గరః	41	మా	55	మృగనాభిః	22
మధకంఠః	19	మాంసమ్	12	మృగమదః	22
మధుకీరః	40	మాః	4	మృగవధాజీవః	6
మధుకృణమ్	21	మాచలః	32	మృగేష్టచటకః	19
మధుద్రుమః	21	మాధిః	33	మృణాలినీ	36
మధుపుష్పః	21	మాణిమంధం	12	మృతకాంతకః	17
మధూకః	21	మాధ్వీ	14	మృత్యురీ	33
మన్తనం	5	మాన్గ్రంధిః	37	మృత్యుఫలా	22
మయటః	49	మాయః	30	మృత్యుబీజః	23
మయూరచటకః	19	మారకః	19	మృదువుష్పః	20
మరుండః	28	మారీచః	11	మే	
మరుద్వాహః	23	మార్గధేనుః	44	మేఘకదః	13
మరుద్వజః	6	మార్గితా	43	మేఘానీ	18
మరరః	28	మార్దంగమ్	31	మేనాదః	18
మలకారికా	35	మాలయమ్	22		
మల్లయాశ్రా	35				

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
మేనః	30	ర		రాజాలకః	22
మేరుః	6	రంగమాతా	49	రాత్రిమణిః	3
మేలా	11, 47	రంధ్రబ్రతుః	48	రాసః	39
మేలశసందః	47	రంభా	22	రాహూత్సవః	50
మో		రః	55	ర	
మోగః	31	రక్తమ్	22, 23	రుండమ్	30
మా		రక్తచూర్ణమ్.	10	రుః	55
మాద్యలిః	18	రక్తపారదమ్	34	రుచక్	17, 34
మే		రక్తవాలుకమ్	10	రే	
మేచ్ఛాస్యం	23	రక్తకాననమ్	39	రేణుః	23
మేచ్ఛితః	48	రక్తాక్షః	18	రేరిహాణః	3
య		రక్తాపలమ్	34	రో	
యః	55	రజనీజలమ్	15	రోచనికా	29
యజ్ఞసానమ్	27	రజారంకః	45	రోమగుచ్ఛః	38
యజ్ఞచాటి	27	రలిలక్షమ్	11	రోమశః	18, 29
యథాకథా	44	రథ్యా	26	రోహిణిః	40
యథారమ్	44	రసకేసరమ్	22	రోహిణీశః	4
యమః	13	రససామలమ్	42	రోహితః	41
యవఫలిః	39	రసాలా	43	ర్య	
యప్తిః	24	రసూనః	50	ర్యకా	48
యా		రసోనిః	45	ల	
యాచనకః	9	రాంకిలః	20	లంఘనమ్	45
యాజకగజః	11	రాకా	28	లంపాపటహః	16
యాభ్యయానమ్	35	రాజక సేధుః	40	లంభా	38
యామకీసి	30	రాజలిమిషః	40	లః	55
యామిస్త్రీ	30	రాజపటోలకః	22	లక్షణా	41
యు		రాజభట్టికా	18	లక్షీ	50
యుగాంతర్గ	7	రాజమాదః	40	లగ్నకః	34
యో		రాజశఫరః	42	లఘుఖట్టికా	46
యోగసాలిక్	41	రాజశృంగః	41	లఘుగర్గః	42
యోగితః	49	రాజసరపః	40	లతామృజమ్	45
యోజనమ్	44	రాజహస్తీ	11	లతాయానకం	20
		రాజా	4	లతారసనః	4

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
లవణం	17, 40	వనచ్ఛాగః	18	వా	
లసా	20	వనలిక్తః	21	వాగులికః	28
లా		వనదః	5	వాచనకం	33
లాక్ష	49	వనవాసః	21	వాచికహారః	12
లాక్షపృక్షః	23	వనాఖుః	41	వాచికం	37
లాజి	33	వనాలికా	20	వాజీ	12
లావణ్యమ్	40	వనీపకః	9	వాటశృంఖలా	38
లావృకీ	47	వరకం	15	వాణివారి	44
లాసకమ్	35	వరచందనం	27	వాతతూలం	6
లు		వరణః	18	వాతపుత్రః	30
లుండికా	48	వరవత్సలా	5	వాతాశ్వః	35
లే		వరాహః	18	వాతులి	41
లేఖః	21	వరాహకాలీ	20	వాయుసీ	40
లేఖనీ	47	వరోలి	49	వాయుకేతుః	35
లోపాసికా	33	వర్ణతూలికా	47	వాయుదారః	5
లోప్తమ్	35	వర్ణదూతః	12	వారకం	27
లోహికా	45	వర్ణోటజః	9	వారసుండరీ	31
వ		వర్ణికా	41	వారాసనం	43
వంచకః	17	వర్ణలా	47	వారివాలకం	39
వందనా	29	వర్ణమానం	37	వార్భటః	17, 31
వందిపాతః	23	వర్ణమానః	23	వాలవాయజః	6
వందీ	46	వర్ణాంగః	7	వాలకాగడః	48
వంశకం	22	వర్ణాంతకః	7	వాలాపరీతం	11
వంశకఫం	6	వలక్షగుః	3	వాసగృహం	30
వకచించికా	42	వల్కా	20	వాసితా	11
వకాచీ	42	వల్లభపాలకః	25	వాస్పదనం	48
వక్రకం	49	వకా	11	వి	
వక్రవల్లి	20	వకారోహం	6	విగణనం	55
వటః	23	వకుటీకః	9	విజయమంజరః	34
వటకః	45	వకునందనః	33	విజయమర్దలః	35
వధసానం	44	వస్కరాటికా	29	విటధరీ	16
వధుటీ	32	వస్త్రమట్టిమం	15	విట్యురికా	30
వధుటీ	32	వనాలం	31	విదారు	19
					48

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
విదము.	45	వృ		శంకితః	27
విధిః	22	వృకః	17	శంకుః	3
విధిపర్కటి	43	వృక్తపుష్పః	21	శంకుతరుః	40
విద్యా	21	వృద్ధయాత్రకం	6	శంపా	3
విద్రుప్తః	42	వృత్తికః	49	శంఖాకః	24
విధానం	46	వృషభగతిః	3	శః	56
వివాక్యకం	44	వృషాంకః	3	శకులః	42
వివాముఖం	38	వృషాకః	35	శకునిపా	28
విష్టుకన్తః	12	వృషాయణః	19	శక్యతీటః	36
విపారః	3	వృషావారః	18	శతరామా	3
వియన్తః	20	వృష్టిభూః	33	శతపత్రః	20
విరజా	46	వే		శనిః	3
విరహితం	3	వేణుః	39	శఫరః	41
విరోచనః	4	వేదిః	43	శబ్దవతీ	24
విరోమలిహ్వః	49	వేరకం	22	శయాలః	17
విశ్వకద్రుః	18	వేషణః	21	శయ్యా	32, 33
విశ్వకా	50	వై		శవయానం	6
విశారదః	4	వైదుర్యమణిః	6	శశకః	41
విషధరః	20	వైసలేయః	3	శస్త్రకం	13
విషవాశనః	3	వైశ్రాజం	26	శా	
విషమనయనః	48	వైశ్రాఖః	8	శాఖానగరం	23
విషశృంగీ	4	వృ		శాలః	40
విషాయుధః	4	వృస్తారః	7	శాలభంజీ	16
విషస్యః	41	వ్యా		శాలాజిరః	37
విష్టులింగీ	33	వ్యాత్యుక్తిః	24	శాలామృగః	17
విష్టయః	36	వ్యాధః	6	శాలిక్యంఖలా	38
విహంగికః	33	వ్యో		శాలారః	33
విహవహ్నిః	45	వ్యోమధూమః	5	శాలరీ	3
విహ	8	వ్యోమముద్గరః	47	శాసనమ్	38
విగ్రాహకః	33	వ్ర		శి	
విగ్రహ	39	వ్రణః	34	శిఖారుః	14
విరజరః	12	శ		శిఖాధ్వజః	28
విరభద్రః	39	శంకః	18	శిఖ	35
				శిశికంకః	3

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
శివోక్తలం	89	శై		సంజోక్తి:	87
శివీరధః	35	శైవలం	22	సంధిజీవకః	10
శిరస్త్రం	16	శైవాలిసీ	12	సంధిహారకః	32
శిరీషః	26	శో		సంధ్యాబలిః	12
శిరీస్థకం	6	శోషితక్షీరసింధః	13	సంపుటః	22
శివా	20, 38	శ్ర		సంపల్	7
శివాలయః	28	శ్రలిప్తాజః	8	సకృతం	32
శిశుమారః	17	శ్రా		సతీ	22
శ్రీ		శ్రామః	7	సప్తార్చిః	2
శీర్షకం	16	శ్రీ		సభావః	31
శీర్షణ్యం	16	శ్రీః		సమంతః	32
శీర్షరక్షం	16	శ్రీ		సమః	44
శు		శ్రీఖండం	22	సమకౌలః	4
శుక్తం	24	శ్రీగృహః	25	సమాః	7
శునీ	38	శ్రీవృక్షకః	25	సముద్రః	22
శుభ్రదస్తీ	32	శ్రు		సముద్రగా	12
శుల్పం	23	శ్రుండిః	45	సముద్రగృహం	15
శుష్కా	35	శ్రుతశక్త్యవ్యోమజః	3	సముద్రనవసీతః	4
శూ		శ్రుతాదానః	49	సయోజనం	11
శూకరకయః	20	శ్వ		సరకం	57
శూకాభూట్టః	42	శ్వశురః	45	సరఘా	22
శూద్రకాసనః	38	శ్వసనాశనః	4	సరజం	13
శూనా	28	శ్వే		సరమా	38
శూర్పకృతిః	4	శ్వేతకొలికః	41	సర్వవేగీ	33
శూరీ	3	ష		సహస్రవీర్యా	20
శృ		షః		సహోటజః	9
శృంఖలకః	18	షా		సా	56
శృంగారః	45	షా		సాధుధీః	45
శృంగాటః	39	షాడకార్చిః	8	సామజః	4
శృంగీ	6, 18	స		సామిదీ	29
శృంగీకనకం	11	సా		సాముద్రకః	14
శృంగాలికా	21	సూక్ష్మః	46	సాఠికా	19

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
సారిణి	26	మాత్రకోణం	47	ప	
సాక్షాత్	34	మాత్రతంతుః	36, 37	పండితకం	43
సి		మాత్రలా	47	పపుటః	26
సింఘాణం	27, 43	మాత్రవీణా	47	ప	
సిందూరం	10, 39	మాత్రాబి	33	పాణః	3
సింధురః	4	మార్కావర్తః	2	పానకః	36
సింధూపలం	12	పు		ప	
సింహనాదకః	43	పుణి	45	మాలకాష్టాష్టా	44
సింహవిక్రాంతః	12	పు		మాలనాసికః	18
సితమామః	40	నటుః	27	మే	
సితాంకః	42	నెతుః	2	మేహః	6
సితాగ్రః	20	ననా	32	ప	
సితాపాంగః	20	నై		పృథ్వా	46
సితాశ్రం	22	నైరిభః	18	పు	
సితాలికా	23	నో		పుట్	27
సిద్ధః	35	సోమాలః	26	ప్ర	
సిద్ధజలం	24	సా		ప్రవదంగః	50
సిప్తః	34	సాధం	26	ప్ర	
సు		సాధికః	33	ప్రచ్ఛటిః	45
సుఖాళః	40	సామేధికః	35	ప్రస్తిముఖః	12
సుధా	29	సావార్పలః	34	ప్రదోహచ్ఛాదనం	35
సుధాంగః	3	సాహిత్యం	31	ప్రభావః	31
సుపర్వా	23	స్క		ప్రర్థానుః	9
సుభీరవః	23	స్కంధచాపః	36	ప్ర	
సురభిః	29	స్కంధఫలః	21	ప్రమిజనకః	45
సురరా	33	స్కంధవాహః	18	ప్ర	
సువనస్తకః	25	స్కంధాస్త్రిః	44	ప్ర	
సూ		స్తనః	27	హ	
సూచికావళిం	23	స్త్వా		హంతుః	39
సూచికా	20	స్త్వానం	37	హంకః	38
సూచికామా	18			హః	56
మాతకం	34				
మాత్రం	37				

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
నట్టః	16	హః		కాల మోచీ	40
నట్టి	36	హపురీ	18	హు	
నాయచ్చటా	29	హఫికా	30	హులహులీ	39
నాయగ్గవ్ధః	29	హరిద్రః	21	హే	
నారిః	3, 4	హలా	14	హేమహుటః	6
నారిణహృదయః	36			హేరంభః	18
నారిమన్ధః	39	హి		హేలాపుకః	45
నారివాహనః	3	హింగులమ్	34	హేలిః	3
నాలాపుష్పం	23	హిండిప్రియతమః	3		
నాలిప్రియః	21	హిందోలః	40		
నాల్లిపకం	11	హింసాలుకః	49	హేయంగవీనం	13
నాస్తపుచ్చః	36	హిః	56	హే	
నాస్తీదంతకః	22	హిమం	15	హేరం	39
నాస్తీచంకః	30	హిమధుండిః	15		
నాస్తీతుండి	20	హిమవాన్	6	హేదిసి	13

త్రికాండ శేషము, సటీకము.

ఈ గ్రంథమునకు "అమరశేషము" అనికూడ నామాంతరము గలదు. ప్రసిద్ధులగు పండితులు చిరకాలము పరిశ్రమచేసి పెక్కుమాతృకలకాయమున దీని సవరించి నిర్ణయము గావించి, చక్కని తెలుగుటీకను వ్రాసి గ్రంథముయొక్క అర్థమును బహుళముగా వివరించిరి. ఈనిఘంటువునందు మరనోకమునకు బోగొనని పర్యాయపదము లెన్నియో యున్నవి. ఇయ్యది గీర్వాణభాషాభ్యాసకుల కవశ్య పఠనీయ మగు గ్రంథ రాజము. గ్రంథాంతమున ఆకారాదికబ్రాహ్మకర్మణికసూత్రం బడియొన్నది. చక్కగా ముద్రితమై మంచిబయింపు కట్టబడియున్నది. ప్రతి ౧-కి రూ. 2

విశ్వకోశము, సటీకము.

ఇయ్యది మహేశ్వరమూరివరచితమగు నొక ప్రాచీనసంస్కృతనిఘంటువు చిరకాలముగా నీయంద్రోణము మనమూంధ్రవిద్యార్థులకు దుష్ప్రసముగా నున్నందున నాలోపమును వారించబూని, పెక్కుముద్రితముద్రితమాతృకలకాయమున మూల గ్రంథమును బరిశోధించి, సుప్రసిద్ధులగు పండితులగొని సరిచేయగా తెలుగుటీకను వ్రాయించి శుద్ధముగా నీపుస్తకమును బ్రచురించితిమి. ఈనిఘంటువునందు బహుళములైన అంత్యాక్షరణీయములు ననుసరించి ఆకారాదిగా వ్రాయబడియుండుటవలన, అవశ్యకము లగుపదములను సులభముగాఁ గనుగొనట కెంతయు ననుమోలించియున్నది. ఇయ్యది శ్లోకరూపమగు సీగ్రంథమునందలి యొక గోష్ఠశేషము. ప్రతిసంస్కృత నిర్వ్యాఠియు దీని జదివితీరవలయును. చక్కగా ముద్రితమై మంచి బయింపు కట్టబడియున్నది. ప్రతి ౧-కి రూ. 2

మేదిసీకోశము, సటీకము.

ఈ గీర్వాణభాషానిఘంటువు మేదిసీకరునిచే విరచితమైతి. ప్రాచీనములగు నిఘంటుగ్రంథములలో నదియు నొకటి యై యుద్ధారుచున్నది. ఇయ్యది శ్లోకరూప మగు నిఘంటువైనను పదములెల్ల శంత్యాక్షరణీయములు బాటించి ఆకారాదిగా వ్రాయబడియున్నందున గోరినపదము నుత్తరక్షణమునకే పుట్టకమునందుఁ జూచి కనుగొనుట సులభమగుచున్నది. ఇట్టియుపయోగకరమగు గ్రంథము మనమూంధ్రవిద్యార్థులెల్లరును బఠించి గీర్వాణశబ్దజ్ఞానమును సంపాదించుకొనవలయునన్న యుద్దేశముతో వ్యయ ప్రయాసములతోర్పి విభ్యాసులగుపండితులగొని పెక్కుమాతృకలకాయమున గ్రంథమును సవరింపించి చక్కని తెలుగు టీకను వ్రాయించి ప్రచురించియున్నాము. గ్రంథము చక్కగా ముద్రింపబడి మంచి బయింపు కట్టబడియున్నది. ప్రతి ౧-కి రూ. 4 0

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,

292, ఎన్.బి.రోడ్, చెన్నపురి. ఈ.